

REDACȚIUNEA,
Administratiunea și Tipografia
Brașov, piata mare nr. 30.
Scriitorii nefrancize nu se
primește.
Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
se primește la Administratiune în
Brașov și la următoarele
SIROURI de **ANUNȚURI**:
In Viena: la M. Dukes Nachf.,
Nux, Augenfeld & Eméric Les-
nux, Heinrich Schalok, A. Oppelik,
In Budapest: la A. V. Gold-
berger, Ester Stein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzébet-körút).
PRETUL INSERTIUNILOR: o se-
rie garmonă pe o coloană 10
bani pentru publicare. Pu-
blicările mai dese după tarifă
și invocă. — **RECLAME** pe
pagina 3-a o serie 20 bani.

„GAZETA” ieșe în lăcar
Abonamente pentru Austria Ungarică
Pe un an 24 cor., pe săptămuni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-rii de Dumineacă 4 cor., pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe săptămuni
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-rii de Dumineacă 8 fr. pe an.
Se prenumera la totă ofi-
ciale poștele din intră și din
afara și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administratiunea, Piața mare,
Tergul Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe săptămuni
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe săptămuni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Atât abona-
mentele sunt și la insertiunile
sunt a se plăti înainte.

GAZETA TRANSILVANEI.

(Număr de Dumineacă 15.)

Nr. 78.—Anul LXVII.

Brașov, Vineri 9 (22) Aprilie.

1904.

O hotărîre în cauza școlară.

Am primit eri dela Sibiu o de-
peșă, în care ni-se împărtăsesce, că
Sinodul archidiecesan greco-oriental
în sedință sa plenară de eri, Mier-
curi, a luat o hotărîre, așteptată de
toți credincioșii acestei biserici și
de toți Români binesimtitori.

Hotărîrea privesce cauza mare
și gravă a învățămîntului poporul
dela școlele noastre confesionale-ro-
mânești, cauza în contra căreia se
ridică o nouă furtună. Cetitorii no-
stri sciu, că e vorba aică de noile
planuri și unelțiri, ce le țes și le-au
urzit șeful noului guvern contele
Tisza cu soțul său Berzeviczy, mi-
nistru al instrucțiunii publice, ur-
mașul lui Trefort, al lui Csaky și
Wlassics.

Proiectul de lege, menit a mo-
difica legile existente școlare — se
înțelege în înțelesul și în favorul
planurilor de maghiarisare — e deja
gata și a ajuns la cunoștința pu-
blică de ce fel este în punctele de
căpetenie cuprinsul său. El bine, ceea-
ce voesc să dobândescă Tisza cu
Berzeviczy prin acest proiect nu e
nică mai mult, nică mai puțin, decât
totala nimicire a autonomiei noastre
școlare confesionale prin aceea, că
învățămîntul nostru poporul va fi cu
totul supus arbitriului și volniciei
guvernului, care între altele tinde
a-și lăua dreptul să pote destitu și
numi învățători la școlele noastre
după plac și să pote dispune, eră și
după pofta și chibzuința sa, cum
elevii acestor școli vor avea să se
facă bute de carte ungurescă.

Nu vom mai intra aică în am-
nunte, după ce am arătat cu de-am-
nuntul cuprinsul reformelor, ce
vrea să le introducă în învățămîntul
nostru poporul guvernul de adă
spre mai mare glorie a maghiari-
mului violent și intolerant, ci vom
trece la obiect.

Este îmbucurător, că Sinodul
celei dintâi eparchii a provinciei me-

tropolitane gr. or. și-a ridicat glasul
în fața marelui pericol, ce amenință
din nou școlele noastre și a luat po-
zițione față cu reformele, ce inten-
tioneză guvernul a le introduce, răs-
turnând temeliile de până acum ale
legiunii școlare.

Ne pare rău că din cauza întreru-
perei circulației trenurilor, în urma
grevei impiegaților de la căile ferate
de stat ungare, nu am putut primi
dela Sibiu raport amănunțit despre
de cursul importantei desbateri pri-
vitive la cauza școlară. Dér și pe
baza telegramei, ce-o am primit eri,
putem să ne dăm părerea asupra
hotărîrei luate.

Sinodul archidiecesan din Sibiu
a văzut, că e neapărat de lipsă și
tot-odată timpul suprem de a se face
din partea autoritatii superioare a bi-
sericei, ca patronă și susținătoare a
școlelor, pașii pentru preînțimpinarea
neajunsurilor, ce ar veni asupra școlelor
noastre confesionale de cără să primă
forma planuită de guvern a legilor șco-
lare de adă. De aceea sinodul a ho-
tarit să s-adreseze cără Metropolitul
și cără Episcopii din Arad și Caran-
sebeș și să-i roagă și conjure a între-
prinde pașii de lipsă la guvern în
acest scop. Tot odată a hotărît ca
la casă de necesitate să fie conchies-
mat și Consistoriul metropolitan.

Trebue că membrii acestui Si-
nod au fost adânc pătrunși de per-
iculul, ce în adevăr amenință adă
mai mult ca oră și când învățămîntul
nostru poporul românesc, de cără
sau grăbit a lăua hotărîrea de mai
sus înainte de a rezolva punctele la
ordinea dîlei din programul lucrări-
lor sale. Si de cără este așa — și nică
că se poate admite altceva — atunci
trebuie că și-a dat săma sinodul și
de aceea, că pașii întreprinși pentru
delaturarea periculului au să fie căt
mai hotărîți și energici, ca să și aibă
efectul cuvenit.

O procedere forte hotărîtă și
energetică se cere în casul de față cu
atât mai vîrtoș, cu căt după con-

clusul sinodal e vorba de o remon-
stratiune, ce are să se face la guvern.

Credem că după atâta pătană
triste și desamăgiră a sosit momen-
tul să se vorbescă odată forte
lămurit și hotărît cu omenei stăpâ-
nirei noastre și să li-se dea să cunoască
odată fără de nică un încunjur, că
lucrurile trebuie să și aibă o margină
chiar și în epoca acăsta destrăbălată
a maghiarării cu forță.

Pentru ca însă căpeteniile noastre
bisericesc să și pote ridica gla-
sul cu putere și cu deplin efect
înaintea guvernului, au neapărat tre-
buință să li-se dea sprijinul celei mai
energice hotărîri și aprobări a în-
tregului popor românesc. Si acă
esta hotărîre nestrămutată de a-și apăra
interesele de viță ale școlelor
sale, poporul trebuie să o mani-
festez pe față fără de nică o șovăire.

Revistă politică.

In situația politica internă
nu s-au petrecut săptămâna acăsta
evenimente mai de sămă. In Buda-
pesta s'a ținut o conferință ministe-
rială la care au participat miniștri
austriaci și ungari. In conferință
acăsta s'a discutat asupra prelimina-
rilor de budget comun pe 1905. Mi-
nistrul comun de răsboiu a cerut
un credit extraordinar de peste trei-
decii milioane corone pentru procura-
rea de tunuri nouă și pentru sporirea
flotile de torpilore. In conferință nu s'a decis nimic definitiv, și
a rămas, ca ea să se continue în Viena.

In dieta din Pesta s'a adus eri în
20 l. c. în discuție greva impiegaților
de căile ferate. Ministrul de comerț
Hieronymi a cerut sprijinul tuturor
partidelor din dietă pentru a pune
în aplicare măsurile necesare față
cu greva acăsta, dicând, că greviștii
nu numai că au călcăt disciplina, ci
și au călcă și jurămîntul oficial. — De-
putatul ugronist Szederkenyi, a apărăt
pe greviști, cerând respectarea drept-

turilor lor. — Ministrul președinte
Tisza a aprobat declarațiile ministrului Hieronymi și a desaprobat viu
pe greviști dicând, că prin purtarea
lor au venit în conflict cu legea penală.
A declarat apoi ministrul președinte,
că se vor lua măsuri energice pen-
tru suprimarea grevei, ér corifeii și agi-
tatorii vor fi aspru pedepsiti.

Intr'un articol de fond, făia gu-
vernamentală bulgară „Nov Wjek“
arată însemnatatea înțelegerii ce să
făcut acum câteva zile între Turcia
și Bulgaria. Făia privesce acăstă în-
țelegere, ca un eveniment istoric,
desi ea formeză numai primul pas
slab către o prietenie sinceră cu Turcia.

„Prin acest eveniment — spune făia
guvernamentală — se nimiceste înainte
de totă frica de o eventuală ciocnire a
noastră cu Turcia. Pe de altă parte acăstă
înțelegere aduce pentru Bulgaria împlinirea
unei vechi dorințe; visul nostru
adecă a fost tot-dăuna să trăim în pace
cu Turcia. Numai în chipul acesta se poate
înlătura pericolul, care aternă ca o sabie
a lui Damocles asupra Turciei și a Bul-
gariei.“

„Pericolul acesta îl vede Bulgaria
în o eventuală ocupare a Macedoniei —
său cel puțin a unei părți a acesteia de
către Austria, în urma tendințelor panslaviste
ale Bulgarilor.“

Tot cu privire la acăstă înțele-
gere se arată făia rusă „Novostii“
fără sceptică și neîncredință, când declară:

„Póta tot-dăuna a dat promisiuni
solemnă, fără să tie însă sămă de ele. Ar
fi o adevărată minune a lui Dumnezeu,
ca Turcia să fie de astă-dată față de
Bulgaria mai loială de cum a fost cu
celealte mari puteri ale Europei.“

O telegramă din Constantinopol
spune, că scirea dată de diare relativă
la încheierea unei convenții militare turco-
bulgare este inexactă. Guvernul bulgar
a stăruit în adevăr, în timpul nego-
cierilor asupra acordului stabilit, să
hotărîșe Póta ca să închie o astfel
de convenție și Sultanul să
consimțe. Promisiuni au fost de
asemenea făcute că reformele vor fi
întinse și asupra vilaetului Adrianopolit
Guvernul bulgar a și spri-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Cărturăresă din Paris.

Povestire istorică, de Claus Fürstenbrück.

I.

Era o năpte furtunosă în luna lui Februarie. Doi omeni mergeau pe străjile din Paris.

Deși nu trecuse încă de miezul nopții, orașul era adâncit în liniște. Nu era timpul să umble omenei năpte târziu după petreceri, căci era la anul 1794, adecă pe vremea domniei tiranice, ce a urmat după revoluția franceză.

Cei doi omeni erau înveliți bine în
mantalele lor, spre a se apăra de vînt.

Pe când cel mai mare mergea liniștit
și drept, al doilea, care era mai mic de
statură, se cam elătina pe picioare, semn,
că a băut ceva mai mult.

După ce merseră căt-va timp în tă-
cere unul lângă altul, cel mai mare începă
vorba:

„Nu mai e cu putință, dîse el, să
mărgă cineva cu voi la un pahar de vin.

Chefurile vostre degeneră în betie. Nu
vedi, Hebert, că abia te ții pe picioare?“

„Tu nu scii ce vorbesci. Nici nu e
mai placut, de căt o betie. Te simți ca în
paradis, când creerii ti-se învăluiesc în ne-
gura amețelii“, răsunse cel mic abia în-
vertindu-să limba în gură. „Ia încercă și
tu odată!“

„Nică prin gând nu-mi trece“, răsunse
celălalt disprețitor. „Sunt de pă-
rere că nu e de vrednicia unui bărbat și
se îmbăta, mai ales când se află într-o de-
regătorie mai finală și tot poporul privesce
la el!“

„Ce vorbesci prostii! Si poporul încă
bez, când are ce bea, și nu ia lucrul așa
serios, cum credi tu, amice Maximilian!
Putini omeni vei găsi, cari să se impotrivi-
vescă ispitei, cum faci tu. Intre mii de
omeni nu vei găsi, de căt pote unul!“

Cei doi bărbăti sosiră într'aceea în
strada St. Honoré.

Cel mic, cu numele Hebert, se opri
de-odată înaintea unei case, arătă spre fe-
restrele din etajul întâi, cari de și erau
cu perdelele lăsate, se vedea că sunt lumi-
nante.

„Uite aici săde ea“, dîse cel mic.

„Cine?“ răsunse al doilea.

„Domnișoara Lenormand“, continua
Hebert.

„Cine-i domnișoara Lenormand? Pote
vr'o actriță, său...?“

„Domnișoara Lenormand este o că-
turăresă, scă, o femeie, care proorcește
din cără viitorul.

„Ei, și ce-i cu asta, de căt cătură-
răresă? Câte căturăreșe n'avem noi în
Paris!“

„Așa este, avem destule. De căt, vedă,
domnișoara Lenormand nu este ca celelalte
căturăreșe. Rămăi uimit, de proorociile ei.
Ea a venit aici înainte de asta cu 3 luni
din orașul Amiens și a băgat în cofă pe
totele celealte căturăreșe. Haid' să mergem
la ea, să ne proorcescă!“

„Ai înebunit, amice Hebert?“ întrebă
Maximilian ridând. „Să merg la o femeie,
să-mi spună viitorul? Ha, ha! Asta s'o facă
nisce becnică, cari nici ei nu sunt mai
buni, de căt nisce femei! Eu însă“ — aici
vocea lui deveni aspră și amenințătoare —
„să-mi fac singur viitorul!“

Dicând acăstă, se uită la tovarășul
său beat cu ochi mănoși, ceea ce însă He-
bert nu băgă de sămă.

„Atunci, să mă însoțești măcar pe
mine, Maximiliane!“ dîse Hebert. „Au fost
deja fără mulți din ai noștri, și cărturăreșa
lă-a spus lucruri, cari i-au pus în uimire.
Par că nu-i lucru curat! Tu n'ai de căt să
stai și să te uiți!“

„Asta pot să o fac. Să văd și eu odată
acest hucuspocus. Haide!“

Abia bătu Hebert la părță și acăstă se
deschise, de o mână nevăduță. El intră
și se urcă pe nisce trepte într'un coridor,
care era luminat cu o lumină slabă. Pe jos
erau covore grăse, în cari se cufundau picioarele,
aşa că pașii nu se audiau de loc.
Totul era liniștit și tainic. De-odată ajun-
seră la o ușă, care se deschise tot așa de
tainic.

O odaia în care intrără era antișambra
și avea aternată de plafond o candelă ori-
entală, care răspandea o lumină slabă.

Maximilian șopti prietenului său:
„Trebue să mărturisesc, că căturăreșa
s'a priceput a-și aranja locuința așa, ca să
imprezioneze pe vizitatorii săi.

O servitoră tânără și frumosă cu o
privire rece ca mărtea, trecea prin anti-
șambă și inchinându-se înaintea celor doi
domni, dispără prin o altă ușă. Era im-

mat chiar, relativ la acăsta, multumiri sale sincere și asigurările, că va contribui că ii va fi posibil la execuțarea reformelor. Cu toate aceste se desminte, că s-ar fi încheiat o convenție militară turco-bulgără.

Republicanii, precum și *clericalii italieni* au hotărât să nu ia parte la receptiunile ce se vor face președintelui republicei franceze, Loubet, cu ocazia vizitei sale la Roma. Clericalii pornesc acăstă abținere, față cu șeful statului francez, din cauza prigionirilor care au fost supuși în Franția călugării și congregațiunile, er republiканii, de și d-l Loubet este președinte al unei republike, ei nu înțeleg să-l curtenescă, de orece el face vizita sa Regelui și Italiei oficiale, monarhice. Printre abstinenții sunt mulți deputați și consilieri municipali și județeni, care la vizitele făcute de regale Eduard al Angliei și împăratului Germaniei, au participat.

Situată ambasadorului francez la Roma, domnul Nisard, este una din cele mai curioase. Cu toate acestea — contrar scirilor colportate — ambasadorul francez nu va părăsi capitala Italiei, ci va lua parte la recepția oficială din palatul Farnese. Guvernul continuă a face pregătiri, fără să tină vr'o socotelă de protestările acestor grupări, care fac o propagandă contrarie prin dia-rele lor.

Sinodele.

Duminecă în 17 Aprilie st. n. au fost deschise în Sibiu, Caransebeș și Arad sinodele bisericei române gr. or.

Sinodul archidiecesan din Sibiu.

Acest Sinod a fost deschis printr'un discours ținut de I. P. S. Sa arhiepiscopul și metropolitul Ioan Mețianu. În numerele de peste săptămână noi am publicat acest discurs. Pentru ceteriorii făcării noastre de Duminecă vom schița în următoarele cuvântarea I. P. S. Sale:

După ce salută pe membrii sinodului, metropolitul arată, că biserică a fost și este scut și adăpost în vîforul ispitelor și o fație luminătoare în cărările cele întunecăse ale acestei vieți. Străbunii nostri esperiând, că numai biserică a fost ancoră, care i-a ocrotit și pe densusi și prevedând, că timpuri grele au să urmeze când însăși biserică va fi amenințată, au aflat de bine a chema într'ajutor la apărare și întărire ei și pe fruntași clerului și poporului, întruniți în corporațion bisericesc, precum este și acest Sinod.

Nu e destul însă a face numai parte din aceste sinode, ci membrii lor trebuie să se și achite de marea răspundere, ce

au luat-o asupra lor, făcând tot posibilul pentru apărarea și întărirea bisericii. Spre acest scop fie-care trebuie să ia asupră-să sarcina apostoliei, cercetând și eruând poronile și înclinările din cler și popor, sprijinind cele bune, condamnând cele rele, prin cuvinte și fapte convingând pe toti despre folosenele cele mari ale luminei și culturii, că și despre valoarea cea mare a credinței religioase.

Și până acum s-ar fi ajuns mai mari rezultate, decă ne-am fi pus în mai de aproape contact cu poporul. De aceea bine va fi, decă vom suplini în viitor ceea-ce am întrelăsat în trecut. Acăsta trebuie să se facă fără întârgiere, căci nori grei se ridică asupra bisericii, se înmulțesc curente primejdioase și profesioni mininoși, care tind să înstrăină pe popor de către biserică, preoțime și fruntași cu featurile ademeniri și bărfeli.

Spre a convinge pe bărsitorii despre neadeverul cel răspândesc dicând, că superioritatea bisericescă, preoții și inteligenții nu s-ar interesa de înaintarea și binele poporului, I. P. S. Sa aduce mai multe dovezi și încheie în convingerea, că membrii sinodului întruniți își vor încorda tota putere, ca să satisfacă sfintei lor datorințe.

După deschiderea sinodului se cetește apelul nominal și se constată, că sunt prezenti 44 de deputați, astfel sinodul e capabil de a aduce concluse valide.

Se alege apoi bioul și diferitele comisiuni.

Sedinta II.

Sibiu, 19 Aprilie n.

(Raport special al „Gaz. Trans.”)

S'a deschis la 10 ore a. m., sub presidiul I. P. S. Sale metropolitului.

După cetirea și autenticarea protocolului sedinței prime, și acordarea de concesii deputaților Dr. V. Moldovan, Dr. E. Mețianu și S. Dragomir, pe întrégă sesiunea, er deputaților V. Onișiu și Dr. Vlad pe căte 3 dile, — urmăză la ordinea dilei referata comisiunei verificătoare. Raportor: Gav. Hango.

La propunerea comisiunei Sinodul verifică pe deputații noi aleși D. Moldovan (cerc. Sighișoara), Dr. I. Marghita (cerc. Geoagiu), Dr. N. Vecerdea (cerc. Brașov) și Dr. D. Stefan (cerc. Târnava).

La ordinea dilei urmăză referata comisiunei organizătoare asupra raportului Consistoriului archidiecesan, ca senat plenar. — Fiind acest raport tipărit și distribuit între deputați, se consideră ca cert, — în general să ia la cunoștință și se primesc ca basă la desbaterea specială.

In introducerea acestui raport se constată cu vîe satisfacție, că în urma zelului neobosit al I. P. S. Sale și a insuflețirii generale din archidiecesă pentru înmulțirea prin ofrande benevolă a fondului bisericei catedrale, lucrările cu ridicarea catedralei întrătătoare au înaintat, în căt

în scurtă vreme una din cele mai ferbinți dorințe ale inimii noastre și ale antecesorilor noștri va putea fi înălțată.

Zidirea s'a completat prin aşedarea crucilor pe turnuri în ziua de 30 Octombrie 1903.

Pentru zugrăvirea și întocmirea internă, s'a luat deja dispozițiunile necesare.

Cele-lalte puncte din acest raport referitor la statul personal din centrul — la esibilele intrate și ieșite, la ședințele consistoriale, la alegerile de deputați sinodali, la protopresbiterale vacante, la sinodele protopresbiterale și parochiale — s'a luat spre scire.

La ordinea dilei a urmat referatul comisiunei școlare asupra raportului Consistoriului archidiecesan ca senat școlar. Raportor: Dr. P. Span. Fiind și acest raport tipărit și distribuit între deputați, se privesc ca cert și se ia la cunoștință și ca basă la desbaterea specială.

Punctul prim al raportului despre școalele medii (gimnasiul superior, școala reală inferioră și comercială din Brașov, gimnasiul inferior din Brad, institutul pedagogic din Sibiu) s'a luat spre scire.

Spre scire s'a luat și punctul al 2-lea referitor la școalele poporale, din care este trag următoarele date:

Copiii obligați a cerceta școala în anul 1902—903 au fost 75,773, dintre cari au frequentat 51,761; de la 13—15 ani 16,619; au frequentat școala 15,660. Edificii școlare au avut 706 comune bisericescă, închiriate 80; între aceste corăspunzătoare sunt 611. Numărul edificiilor necorăspunzătoare a scăzut în anul trecut cu 46. Grădini școlare sunt 561, dintre cari 374 cultivate. Salariile învățătorescă în anul școlar trecut s'a urcat la suma de cor. 578.989-78 cor.

Elevii gr. or., cari au frequentat școale străine, au fost în total 12,711. De ceteachisarea acestora s'a îngrijit consistoriul.

Cele-lalte puncte din raport despre esamene, visitarea școalelor, ajutări, stipendii și conferente învățătorescă s'a luat spre scire cu adăosul, că comisiunii consistoriale încredințăți cu conducerea conferințelor învățătorescă, cel puțin în 3 ani odată să se întrunescă în conferință comună în Sibiu.

Rap.

Sinodul episcopal din Caransebeș.

A fost deschis Duminecă de către P. S. Sa Episcopul Nicolae Popa

In vorbirea de deschidere P. S. Sa s'a ocupat de organizația bisericei române gr. or., de constituția ce i-s'a dat, constituția de care fișă bisericei trebuie să se arate vrednică prin respectarea ei și prin folosirea de ea spre binele și prosperarea bisericei și a neamului nostru românesc.

Vorbesc apoi despre datorințe și cind, că decă este de lipsă înălțarea datorințelor materiale, e de prima necesitate și înălțarea datorințelor de caracter moral, căci fără acestea este imposibilă viața noastră bisericescă constituțională.

Combată cultivarea intereselor personale, egoismul, care constituie în viața bisericescă ca și în societate icul, care este în stare a răsturna întreg edificiul organismului bisericesc. Interesele personale și egoismul sunt semințele din care încoltesc și cresc buruările ce su-grumă viața plantelor nobile, dând adăpost diferitelor vietări uriciose.

Continuând spune, că autonomia în genere, că și autonomia bisericescă este un cuțit cu două tăișuri; cel înțelept se poate folosi de el, er cel neințelept își poate produce și rane.

Incheie în convingerea, că înțelepciuinea, abnegăciunea și jertfele nu sunt străine membrilor sinodului, și implorând binecuvântarea lui Dumnezeu asupra lucrărilor sinodale, declară sinodul deschis.

S'a constituit apoi bioul și s'a ales diferitele comisiuni.

Sedinta a doua s'a ținut Lună.

*

Sinodul episcopal din Arad.

Si acest sinod s'a deschis Duminecă în 17 Aprilie n. printr'o cuvântare ținută de P. S. Sa episcopul Ioan I. Papp.

P. S. Sa spune la început, că întrunirile Sinodelor eparchiale sunt adevărate dile de sărbătoare pentru eparchioi și reprezentanții lor, der mai ales pentru arhierei. Acestea fiind primul Sinod presidiat și deschis de P. S. Sa în calitate de episcop, bucuria arhieului e îndoită; salută drept aceea pe membrii Sinodului cu salutarea memorabilă, care deodată cu invierea lui Christos deșteptă și revocă în memoria refinvierea autonomiei bisericei.

Vorbind apoi de problema vieții și activității sale, P. S. Sa își intrealte:

„...Mi-am luat de problemă a vieții și activității, să lucrez și să stăruiesc a se lăsa pentru ridicarea culturii intelectuale și pentru readucerea ordinei și disciplinei canonice; voi lucra și voi stăruiesc cu totă mijloace legale într'acolo, ca tot organismul, din care se compune biserică, și totă organele, care s'a angajat în serviciul diecesei de sus până jos, să fie în activitate și să-și înălțe biserica datorința cu totă căldura și sfîrșenia, ca astfel să se întărească religiositatea și moralitatea pe totă liniile, și biserică noastră națională, ca instituție divină, să-și conserve și întărească poziția, ce-i compete ca atare. Si până să se ajungă acest scop și în măsura reclamată de interesele noastre generale, îmi va servi spre liniște sufletescă și va satisface dorința mea mai apropiată, decă restabilind pacea și buna înțelegere, voi vedea pe toții factorii cu rol în biserică, conlucrând în armonie spre binele și salută bisericei...“

sigur îmă scu și numele și deregătoria?“ intrebă Hebert.

„Numele nu ți-l scu, nici nu mă închipesc de el, scu numai diregătoria și vizitorul acelora, cari mă viziteză. D-ta esci astăzi într'o diregătorie mare, unde cuvenitul d-tale are asculare. Dér înainte cu doi ani ți-ai necinstit diregătoria; d-ta ai văsat mult sănge! O!...“

„Ei, și ce-i cu asta?“ răspunse Hebert într'un ton frivol. „Ce e săngele? Sâangele nu este, de căt un lichid roșu, care din când în când trebuie să-i se scurgă cmenirei îndărătice.“

„Omeni, al căror sănge l'ai văsat, nu erau îndărătnici, ci prisonieri“ răspunse cărturăreșa în ton rece.

„Mi-se pare, că d-tale își pare rău de mărtea dușmanilor republikei“ murmură Maximilian cu glas amenințător: „Bagă de sămă, ce vorbesc, cetățeano!“

„Eu nu mă tem de nimici și de nimică, căci eu sunt bună patriotă“ replică liniștită cărturăreșa. „Nici chiar aceia, în mânile cărora este puterea, nu-mi fac nici un rău. Asta o scu eu.“

„Pe mine me cunosc?“ intrebă Maximilian.

spre două scaune, poftindu-i să ocupe loc. Apoi dispără tăcută, cum a și intrat.

Hebert și Maximilian așteptără câteva minute. De-o dată audiră un ciasonic nevăzut, bătând mișcă năpte și în același moment intră și cărturăreșa.

Era îmbrăcată într'un halat negru de catifea, încinsă cu un brâu de aur brodat cu semne cabaisticice negre. Halatul avea și la părca ca și la umeri borduri și decoruri tot de aur. În cap avea o bonetă à la Maria Stuart, încadrându-i față așa că nu se vedea, de căt la timpe părul pețenat neted și alb ca argintul.

Fiind capul îmbrobodit astfel numai în negru, fără altă variație de colori, față palidă a domnișorei Lenormand avea înfățișarea unei stări. Ochiul negru formau un contrast ciudat cu fața-i de matronă. Acești ochi străluciau ca niște carbuni aprinși și semenau mai mult cu ochii unei fetițe tinere, de căt cu și unei băbe.

Visitatorii zăind dama, involuntar s-au ridicat de pe scaune, atât de mult respect le-a impus apariția maiestatică a cărturăreșei.

Hebert a fost atât de emoționat, în căt să a trezit imediat din beție. Amândoi

s'a închinat respectuos, fără să dică un cuvânt, apoi dama le făcu semn să se sădă și se așează și dănsa. Ea întinse mâna după cărturăreșă.

„N'ai fi atât de bună domnișoara Lenormand — înainte de a ne desvăli viitorul, — a ne spune cine suntem?“ intrebă Hebert.

„Cine esci, asta pot să ți-o spun. În căt pentru soțul d-tale, văd, că până acum n'are de gând să afle ceva de la mine. Nu este așa? intrebă cărturăreșa pe Maximilian.

Acesta trebuia vrând-nevrând să dea din cap, în semn, că domnișoara are dreptate.

„Așa-dér cine sunt eu?“ intrebă Hebert încă odată.

„D-ta esci un călugăr respopit“, răspunse cărturăreșa.

„Ah! Și de unde o scu d-ta asta?...“ dice Hebert incrustat și bălbăind.

Domnișoara Lenormand străungea pe Hebert cu ochii ei scânteitori.

„Eu scu încă și mai multe“ adăogă ea fără liniștită.

„Décă scu și mai multe, atunci de

Continuând dice:

"Starea afacerilor din diecesă o constată raportele Consistorelor noastre și o cunoștești și D-vostre din fața locului, dăr și altcum, ori căt de nefavorabile s'ar prezenta lucrurile, eu cu abatere de la prăxa din trecut, nu mă aflu îndemnat a-le desătui și cel puțin de astă-dată nu, pentru că de-o parte am luat măsură destul de rigurose, de la a căror execuțare aștept îndepărtare, de altă parte, nu a-si voi să conțură bucuria dilei atât de însemnată pentru mine, fiind că tocmai astăzi în 4 (17) Aprilie se împlinesc anul calendaristic, de când ca ales de episcop, am depus jurământul de fidelitate în mâinile preagratiosului nostru împărat și rege apostolic Francis Iosif I.

Și astfel totul ce cred să ating acum, este aceea, că dăca în centru și în proximitate se pot observa scăderi mai însemnante, cauza principală trebuie să o cercăm în lipsa de control riguros și cu pricepere de cauza și în sérăcia materială, cu care ne luptăm pe toate liniile.

Încât pentru starea financiară, a cărei regulare încă a fost și va fi obiectul îngrijirilor mele, urmăză raport amănunțit, din care Ven. Sinod va avea ocazie să se convinge, că Consistoriul nostru din Arad a cenzurat cu totă scrupulositatea socoțile fondurilor și fundațiunilor administrate la Consistoriu, precum și îsvorele de venit și cheltuielile anului, ca astfel să se păță constata propoziția crescerei pentru echilibrarea bugetului; dăr precum vă veți convinge din acte, deși incassările contribuitorilor eparchiale arată un rezultat satisfăcător fată cu trecutul, budgetul totuși nu s'a putut echilibra, pentru că din pretențiunile fondului general nu s'a putut incassa atâtă sumă, căt să se acopere și anticipațiunile de mai înaintea și trebuințele curente, deci ni-se impune datorința, să facem posibile economii pe toate terenurile și cu toate ocaziunile.

Mai ating cu această ocazie și faptul, bine cunoscut tuturor, că deosebi în timpurile de acum nu numai atenția eparchioților, ci și a multor altora este atâtă asupra Sinodului nostru: dăr tocmai de aceea dau expresiune convingerii mele, că nici astă-dată nu vor putea constata alta, decât că biserică nouă este matură pentru a-si conduce destinele ei, că dăca se și ivesc diferențe de vederi, provenite din dreptul vietii constituționale, noi nu ne depăsim marginile legilor și nu pestrecem atributile unui Sinod episcopal".

De încheiere P. S. Sa aduce mulțumite factorilor, cari au făcut posibil membrilor bisericei să conducă însăși destinele bisericei și să expriime credinței nestrămutate și supunerii omagiale față cu Maj. Sa monarchul. Apoi declară deschisă ședința ordinată a sinodului.

Sediția a doua să aținut Luni. La ordinea dilei a urmat Raportul general episcopal al Consistoriului, citit de S. Raicu.

Inființarea unei episcopii române gr. or. în Timișoara.

Credincioșii români gr. or. din Timișoara au adresat Sinodelor eparchiale din Arad și Caransebeș următoarea rugare pri-

vitore la înființarea unei episcopii române gr. or. în Timișoara:

Venerabil Sinod Eparchical!

Măritul congres național bisericesc a înținut anul trecut 1903 în Sibiu, care era chemat a decretă înființarea faptică a episcopiei din Timișoara, în urma înșarcinării congresului din anul 1900, în loc de a deveni inactivarea episcopilor, a relegat cauza aceasta erăși sinodelor eparchiale.

Pe noi subscrise credincioșii din Timișoara, cari cu atâtă nerăbdare am așteptat peste un jumătate de secol realizarea dorințelor noastre de a vedea episcopia nouă întrată în viață, ne cuprinde îngrijirea, cum că cauza episcopiei noastre se va trăgăna cu deci de an, spre paguba bisericii și națiunii noastre, — pentru că deja se ivesc semnele și efectele necredinței între poporul nostru, între cari s-au și arătat profeti minciuni spre demoralizarea credincioșilor, ce numai de acolo provine, că nu avem în mijlocul nostru un episcop, care să ne reprezinte și apere biserică și poporul nostru dreptcredincios de răuitorii și demoralizațorii lui.

A înșira necesitatea unei episcopii în Timișoara nu este de lipsă a dovedi, căci prin decretarea înființării ei se recunoște necesitatea ei imperiosă.

Acum zace sârtea împlinirei dorințelor noastre în mâinile veneratului Sinod episcopal din Arad și Caransebeș, de aceea venim înaintea veneratului Sinod cu umilită rugare:

Sinodul episcopal să binevoiește a promova din partea sa cu iubire creștină totă demersurile necesare pentru inactivarea faptică a episcopiei din Timișoara în timpul cel mai scurt. — A împedea și înălțarea totă piedicile, ce dăr se vor ivi din ură, neînțelegeră, egoism și vanitate în contra intermeierii episcopiei noastre și a rezolva această cauză momentuoasă spre mulțumirea și fericirea neamului nostru și mărireia și întărirea bisericei noastre dreptcredinciose.

Timișoara, în 4 (17) Aprilie, 1904.

(Urmăză subscrisele parochienilor din Timișoara).

Răsboiul.

Intrăga săptămână foile din lumea totă au publicat amănunte despre catastrofa și pierderile ce le-au indurat Rușii la Port-Arthur. Mult s'a scris în deosebită despre scufundarea vasului rusesc "Petropavlovsk" dimpreună cu care și-au pierdut viața peste 600 de oameni, în frunte cu statul major al flotei ruse și cu comandantul acesteia amiralul Makaroff.

Pentru numărul de azi vom da următoarele amănunte cu privire la această catastrofă și la alte evenimente de pe câmpul de răsboi:

Scufundarea vasului "Petropavlovsk".

Corespondentul special de răsboi Kravtchenko al diariului rusesc "Novoje Vremja", care a urmărit din Salotaja-Gora

cu ochianul luptă de la Port-Arthur, publică următorul raport fără intuitiv:

Opt torpiloare rusești au eșit în 12 Aprilie și-a largit mării. Deja pe la orele 11 noaptea s'au audiu 7 impușcături. În șorile dilei s'au putut vedea să se contratorpiloare, dintre cari unul rusești, care grăbie spre Portul Arthur. Cinci contratorpiloare japonese urmăreau contratorpiloarelor rusești "Straschny"; care era învăluit în aburi și care se lupta cu contratorpiloarele japonese, înținându-le la distanță. Japonii încurajără de-odată în semicerc pe "Straschny", acesta căută pușcând necontent, să scape de împresurare.

Vasul rusesc "Bajan", care se afla în rada esterioră a portului, ridicase ancorele pentru a veni lui "Straschny" în ajutor, când acesta mai dădu încă o salvă, dispărând de odată în mare. Numai un nouăs de fum mai arăta locul unde plutise "Straschny".

Contra-torpiloarele japonese se retrag, 6 încrucisătore apar la orizont. "Bajan" înaintează contra crucisătorelor. În jurul lui "Bajan" cad plăie de proiectile inimicice în mare, fără a-l lovi. La ost apar 5 contra-torpiloare rusești. Doi crucisătorei japoniști se încercă a-lătăria drumul. "Bajan" deschide un foc puternic, încrucisătorei japoniști încetăză cu urmărirea. Contratorpiloarele rusești ajung în rada esterioră. Vasul "Petropavlovsk" ese din port și dă lui "Bajan" ordin să se reințorce. In urma lui "Petropavlovsk" apar vasele rusești "Peresvjet", "Poltava", "Pobeda", "Sebastopol", "Novik", "Diana" și "Askold", și vreo-două contratorpiloare. "Petropavlovsk" deschide focul, Japonii dispar, flota rusescă trece în largul mării.

O oră mai târziu apare din nou flota rusescă la orizont și în depărtări mari de densa 14 vase japonese, între cari 6 de linie; cam la o distanță de 18 verste (aprox. 20 chlm.) de la țără, flota japoneză se opresce. Vasele rusești, în frunte cu "Petropavlovsk", trec pe dinaintea radei și încep să se aranjeze în linie de luptă. "Petropavlovsk" dă contra-torpiloarelor signalul să se retragă în rada interioară a portului; "Petropavlovsk" încetează încet și sosind chiar pe înălțimea staționii electrice, se înălță de-odată lângă prora lui o colonă de apă. O detonație după se audă, "Petropavlovsk" se pierde în aburi negri, multe obiecte săracă în aer, flacără se înălță de-alungul bordului. "Petropavlovsk" se cufundă mai întâi cu prora, până ce dispără cu totul. Încrucisătorele de mine "Gaidamak" trimite îndată mai multe salupe spre salvare. Era pe la ore 9 și 40 m. dimineață.

Temeri serioase de intrarea Chinei în răsboi.

"Daily Chronicle" află din Cifu, că în cercurile chinești se confirmă scirea cum că relațiunile dintre China și Rusia

sunt încordate și că sunt temeri seriose, că China o să calce făguiala de neutralitate, întrând în răsboi contra Rusiei.

Victimele de la Port Arthur.

Se anunță din Port Arthur, că în ultima bombardare a acelei cetăți de către Japonii, au fost uciși său răniți 118 oameni, mai toți Ruși. Pe forturi au perit 28 de oameni.

Interview cu marele duce Vladimîr.

Corespondentul din Petersburg al diariului parisian "Le Matin" a avut un lung și interesant interview cu marele duce Vladimîr, tatăl principilor Ciril și Boris, interview pe care îl reproducem:

— Fiul meu — spune marele duce Vladimîr — se găsea pe puntea cuirasatului "Petropavlovsk" în spre pupă, când de-odată vasul făcă explosie, lăsându-se pe cōsta drăptă fără repede. Ciril, ajutându-se cu mâinile și cu picioarele, ajunsese să scape de împresurare.

„Lovitura a fost aşa de puternică, încât prințul Ciril a fost aruncat tocmai la fund — adâncimea mării fiind în acel punct de vre-o 15–18 metri.

„Peste câteva secunde el a apărut ér la suprafață și, fără să-și piardă sângele rece, se agăta de o salupă a cuirasatului "Petropavlovsk". Posiția în care se afla, era însă fără pericolosă, valurile amenințau la fiecare moment să-l înghețe. Atunci el își detine drumul ér în apă și începe să înoată din răsputeri spre o barcă, care venea în ajutorul echipagiului de pe "Petropavlovsk". Astfel a scăpat.

„Totuși aci suntem de părere, că acăstă explozie, care a costat viața amiralului Makaroff și atât de mulți soldați, a fost causată de submarinele japonese. Explosia a avut loc chiar în camera mașinii cuirasatului, torpilată de submarinele inimicice.

„Sciame, că Japonii au două submarine, dăr nu ne închipuim, că ei vor îndrăsi vreodată să se ducă așa de departe de cōstele Japoniei, până la intrarea lui Port-Arthur. Cu siguranță însă, acele submarine au pierit și ele odată cu "Petropavlovsk".

„Ce e drept însă, sunt mulți cari susțin, că "Petropavlovsk" a făcut explozie din cauza atingerei unei mine submarine, care fusese aşedată de Ruși în radă, dăr care din cauza unei furtuni a fost dusă de valuri până la intrarea portului.

„Comandantul cuirasatului "Petropavlovsk", anume Iakovlev, a scăpat și dăr din fericire, corpul său e însă plin de răni și starea sa e foarte gravă; nu se știe, dăca va pute să scape cu viață.

„Generalul Kuropatkin mi-a telegraflat adineauri, că a vizitat pe principale

„Nu“, răspunse domnișoara. „Eu nu mă sinchisesc de persoane. De la mine se cere să spun trecutul și viitorul. În acest punct stau la dispoziția omenirei, ori cum să numi cel ce întrăbă“.

„Destul atât“, întrerupse Hebert. „Te rog acum se prorocesc din cărti, căt am să trăiesc și care va fi sfîrșitul meu?“

Domnișoara Lenormand luă cărtile în mână și le așeză rând pe rând pe placă de marmoră.

Timp indelungat se aprofundă apoi în privirea lor. Fața ei deveni din ce în ce mai serioasă, apoi se întorse spre Hebert și dând mereu din cap, dise:

„Arată-mi mâinile, domnule!“ Hebert își întinse palmele, și cărturărea privia la ele cu privirea unei profetese. „Linile vieții sunt deja tăiate“ murmură ea cu glas stins, fără ca cei doi să poată primi ce dico.

Apoi își întorse din nou privirea la cărti.

„D-ta ai prietenii, cari te sprijinesc“, târnăci ea, „atât ca omeni căt și ca colegi în deregătorie. Dăr prietenii aceștia nu sunt toți prieni. Ei gândesc la peirea d-tale. Eta fantele (arșeu) de pică! El se

face stăpân pe d-ta. Aici se arată lămurit că o să te prăpădesci. Aici regele de treflă și asul de treflă! Tote arată morți și dușmani. — Domnule! *Inainte de a trece două lună, unul din prietenii d-tale te va da pierdării!* Eta! Eu văd un bărbat mergând cu mulți alții la eșafod! Acest bărbat ești — d-ta!“

Domnișoara Lenormand amestecă cărtile, se uită spăriată înaintea sa, apoi își apăsa palmele la ochi.

Maximilian aruncă o privire de neîncredere asupra lui Hebert și întrebă în ton prefăcut și usurăt:

„Ei bine, Hebert, poți să credi tu prostiile, ce ti-său cetit din cărti?“

Hebert face o mutură stupidă. Cu toate că se prefăcea, că nu ține sămă de cuvințele cărturărei, totuși nu putea să-și ascundă grăza, ce i-o produse prejudecătării mortii într-un timp așa de apropiat. El răspunse deci, deși zimbind, într-un ton cam desprăzuit:

„Firesce, eu nu cred nimică din cele ce mi-său spus. Este o petrecere de vreme. Dăr ce dici, n'ai avă și tu placerea a întrebării viitorul?“

„De ce nu! Să dăca o fac aceasta, să

se încă, că nu o fac, pentru că așa crede ceva, dăr ca să-ți arăt că mie nu mi-e frică, chiar dăca mi-ar prooroci pierderea și infernal!“ Apoi întorceându-se spre domnișoara Lenormand, dise în ton batjocuritor: „Madame! Te rog, măștează încădă și îmă descopere și mie viitorul!“

Cărturărea se face că nu bagă în sămă tonul batjocuritor. Ea luă din nou cărtile în mână și mestecându-le, le dădu lui Maximilian să le ridice.

Domnișoara Lenormand se uită ér la oameni și îndreptă din nou și deschise ochii. Apoi dise cu glas stins către Maximilian, uitându-se în același timp în cărti:

„Domnule, te văd întrând într-o mare de sângie! Mi și mii de oameni te blasfemă, fiind că le-ai răpit unora părinții, alțioră soții său copiii. Văd ghilotina taină capete de oameni, și capetele cad ca fulgi de zăpadă împrejurul d-tale. Ha! Eta, acum te încetă insușii în marea de sângie. Te-ai prins. Văd și te scapi, ai fugit în

tr'un loc rău miroitor. Aici ér te-ai prins. Văd sala unde te-ai duc pe d-ta și soții d-tale. D-ta și o cărpă la falca. Ești rănit. De aici vă scot pe toți. Văd esafodul (locul pierdării) și pe el urcându-se rând pe rând oameni. Cel din urmă este îmbrăcat cu un surtuc albastru-deschis, vestă brodată de musselin, cu căpușală trandafirie, pantalonă de mătăsă negră, ciorapi albi de mătăsă și papuci cu cătrărami. — Acest din urmă în convoiu — escă d-ta! Capul îți cade! Ah! vă cădă pe vremea secerișului. Este vară, căci întrăga scenă îngrozitoare este scăldată într'o mare de lumină și căldură. Hu! Sângie! Sângie!“

Maximilian se facă galben ca cără, totuși se stăpâni și dise cu indiferență prefațuta:

„Si toate acelea, ce le-ai spus, le cetești din cărti?“ Si se uită cu ochi neîncredători la cărti, pe cari domnișoara Lenormand le strinse dicând:

„Văd și cetești! Viitorul va arăta, că am văzut și cetești adevărul. Cine nu crede, — viitorul îi rămâne o carte închisă. D-ta d-le, cred! Numai la aceia, ce cred, mi se desvăluesc viitorul lămurit.

Ciril, care poate să mărgă pe picioare, fără să fie sprijinit. El suferă însă de neconveniente crise nervoase și doctorii se tem să nu se simbolnăvescă. Ciril se va reîntorce la Petersburg, căci, după îngrăzitorie dramatică, el nu mai este în stare să ia parte la acest răsboiu.

„Prințul cei morți și adjutanțul lui Ciril, ofițerul Kube și servitorul său, Ciril nu a scăpat decât mulțumită prezenței sale de spirit și forței sale. Mulțumesc lui Dumnezeu, că mi-lă păstrat în viață.“

Japonesii la Yalu.

Ultimale telegramme din Seul (capitale Coreei) semnalizează o activitate extrordinară a trupelor japoneze la Yalu. Aceasta lăză și noptea la fortificarea malului stâng al fluviului, spre a zădărnicii o eventuală incercare a Rușilor de trece din nou în nordul Coreei.

Japonesii se concentră în număr cât mai mare în apropiere de vărsarea râului Yalu. Aceasta în vederea operațiunilor de înaintare și asediare a orașului întărit Niu-Cuang. Asediul acesta însă, Japonesii nu vor întreprinde mai înainte de a fi asigurat debarcarea trupelor pe cota, în fața orașului Niu-Cuang.

De altă parte, reapariția bandelor de Hunuzi de-alungul liniei transmanciuriane îngreună simțitor operațiunile de mobilitate.

Trupele pentru paza liniei nu sunt suficiente față de îndrăsnăla bandiților indigeni, cărui nu există să atace însăși posturile da cauză așezate la intervale.

Escadra rusescă din Vladivostok.

Din Ci-Fu telegrafă corespondențul diarului „Daily Mail“, că escadra rusescă din Vladivostok a părasit acest din urmă port și se găsește în drum spre Port-Arthur. Flota ar fi ieșit chiar din zona de evoluție a forțelor navale inimice și n-ar mai aștepta, decât momentul favorabil spre a se uni cu vasele din Port-Arthur.

In legătură cu manevrele escadrei din Vladivostok se pune și faptul sosirii amiralului Alexeiev la Port-Arthur. Prezența vice-regelui Amurului în capul forțelor navale ale Oceanului Pacific și interpretată ca o dovedă, că e iminentă o nouă luptă pe apă.

Două miliarde ale Țarului pentru răsboiu

Diarul „Petit Parisien“ primește din Petersburg o depesă în care se spune, că țarul Nicolae va împrumuta Statului rusesc două miliarde pentru răsboiu.

Floata din Baltică pentru Extremul Orient.

Din Cronstadt (Rusia) se anunță, că se iau ultimele dispoziții în vederea plecării escadrei rusești din marea Baltică în apele Extremului Orient. Plecarea aceasta hotărâtă la început pentru luna Iunie sau Iulie, e acum avansată în urma marilor perdeți întârcate de escadra din Port-Arthur. Întăriri navale pe câmpul de răsboiu sunt indispensabile Rusiei, de către nu vor să lase pe mâna inimicului domniașinea nedisputată a Oceanului. Escadra din Baltică va avea misiunea să facă poliția cōstei apusene a Coreei, spre a împiedica nouă debarcări de trupe japonese.

Greva de la căile ferate.

Un lucru, ne mai pomenit până acumă în nici o țară din lume, s-a petrecut eră, în 20 Aprilie în Ungaria.

Împiegații și lucrătorii de la căile ferate ungare în număr de 40.000 s-au pus în grevă, adică au declarat, că nu vor face datoria, până nu li-se va urca plata.

Împiegații căilor ferate, se scie, că încă la anul 1901 au înaintat guvernului un memorand, cerând îmbunătățirea leșurilor, și de atunci necontentă au agitat prin diare și adunări, reclamând împlinirea dorințelor lor. Mișcarea împiegaților a fost sprijinită și de cățăva deputați koșuthiști, cum e Dr. Lengyel Zoltán, Dr. Vázsonyi și alții.

Pe 20 Aprilie se anunțase un mare congres la Budapesta, dărministrul de comerț, Hieronymi, a opriț în-

rea congresului și acăstă oprire a fost prima grevei.

Începutul grevei s-a făcut Marți, în 19 Aprilie la orele 6 în gara din Rakospalota, lângă Budapesta. Toți împiegații și-au părasit posturile și au stins lămpile din gară. Esemplul a fost urmat și la alte gări și trenurile au fost lăsate în drum, fără ca să le pese domnilor împiegați de pagubele suferite de pasageri.

Deputatul Dr. Lengyel a trimis alătării în diferite părți ale țării și așa și la Brașov telegrama de următorul conținut:

„În dimineață de 20 Iulie va fi mare adunare în Budapesta pentru cauza noastră (!) ceea ce drăpa, la care să ne presentăm căt mai mulți. Nu trebuie să cerem concediu. Fiecare șef de gară are dreptul să dea concediu pe 24 ore. Nu vom mai fi robi! Vom lupta pentru cauza noastră drăpa până la extrem. Să vie toti, cărui pot veni și vai de acela, care își va ridică mâna sprijinătă împotriva acestei cause!“

Eri, în dimineață de 20 Aprilie, împiegații căilor ferate din Brașov, fiind însăși telegrafici, în număr de 300 s-au pus și ei în grevă. Trenul ce sosesc din Sighetu la orele 8:25, nu a fost lăsat să mărgă mai departe la Zărnești. Așa s-a întâmplat cu toate trenurile, ce au urmat, toate s-au opriți, erau trenurile, cărui au plecat din Brașov, au fost opriți pe la diferite gări. Așa de exemplu, trenul accelerat de dimineață nu a putut merge decât până la Sighișoara, era cel ce plecase alătării sării a fost opri la Arad. Cu un eveniment în totă țara nu a circulat în dimineață de 20 Aprilie nici un tren și era după amiazi n-am primit de loc corespondență.

Dirigintele oficiale ale telegrafo-postal din Brașov, d-l Védy, a luat măsură, ca cel puțin în împrejurime să nu se întrețină total circulația postală, și corespondența se esperează prin trăsuri. Tot cu trăsura se trimite corespondența și la Predeal, era astăzi am primit diarele din România aduse de la Predeal în chipul arătat.

La congresul proiectat s-au dus din totă țara mai multe mii de împiegații, ei au fost însă arestați în Budapesta, era corespondența a fost interzisă.

După scirile, ce sosesc din Budapesta, guvernul ar fi hotărât să nu da îndată. Ministrul de comerț nu vră să recunoască, că cererile împiegaților ar fi drepte. Se dice, că șefii mișcării vor fi aspru pedepsiti.

După alte sciri, se spune, că ministrul de comerț Hieronymi, ministrul de finanțe Lukács și directorul căilor ferate Ludwig și-ar fi dat dimisia.

Unele sciri spun, că greva va dura mai mult, altele, că cererile li-se vor împlini în curând și greva va înceta.

Împiegații din Brașov și împrejurime au întinut aseră în localul lor din Blumena o adunare sub președinția funcționarului de la căile ferate Fr. Fábián. Au luat parte peste 200 de împiegații. Au rostit discursuri Róna Zsigmond, văduva Domján Zoltán, cassiera de la gară, și Kiss Ferencz, din personalul servitorilor. După informațiile diarului „Br. L.“ cei ce erau de față au pus jurământ, că nu vor da îndată și că se vor sprijini unii pe alții.

Aniversarea morții lui Ștefan cel Mare.

Cetitorii noștri sciu, că în totă țările locuite de Români s-a pornit o viuă mișcare, pentru a se sărbători în anul acesta împlinirea sutei a patra de ani de la moarte a marelui erou național Ștefan cel Mare.

În fruntea mișcării din România s-a pus însuși ministrul de culte, dând astfel o pildă frumoasă de iubire și insuflețire față de memoria marelui Domn Român.

Totuște școalele din România vor lua parte în mod oficios la sărbătorile, cărui se vor tine și cărui vor fi de sigur îmbrățișate de totă suflarea românească din România.

La noi s-a pus în fruntea mișcării tinerimea universitară română

din Budapesta, trimis în totă țările părțile apeluri, ca la sărbătoare ce se vor înțepăta în dimineață de 2 Iulie a.c. la Putna (în Bucovina) să ia parte căt de mulți Români. În Budapesta, Cluj, Oradea mare, în Viena, Grădini și în alte orașe mari, unde sunt studenți români, s-au ales comitete, cărui au pornit o propagandă viuă în vederea acestor sărbători.

Centrul acestor sărbători aniversare va fi însă fără indoială mănăstirea Putna din Bucovina, unde zac îngropate osamentele lui Ștefan cel Mare. Totuște suflarea românească din Bucovina se pregătesc a sărbători aceste festivități cu mare solemnitate. S'a constituit un mare comitet, care va avea să conducă și să pregătească sărbătorile proiectate. Despre programă acestor sărbători vom aduce la timp totă amănuntele.

„Deșteptarea“ din Cernăuți a adus la loc de frunte un frumos articul scris în prejma acestei mari sărbători, din care estragem următoarele rânduri:

„Acum 400 de ani, Ștefan cel Mare, prin faptele sale vitejesci, a sărbătorit spiritul Europei întregi, și a făcut ca ea să se întâpte ochii asupra micului principat al Moldovei.

„Când povoia otomană se năpustea înfricoșător asupra țărilor străine, când imperiul întregi său cădă sub loviturile iataganului păgân, când orba semilună amenință să intunecă și să stingă soarele lucitor al creștinismului, când totuște Europa tremura ca varga de frica neimblănăștilor Sultani, atunci Ștefan cel Mare, asvîrlit de sorte în prejma potopului barbar, cu o mână de Moldoveni a înfruntat leghiile de păgân, punând totuște lumea în mirare.

„Cu o căță mică de Români s-a aruncat el în contra forțelor neinvinate ale Osmaniilor, oprind în loc curentul cutropitor, devenind astfel apărătorul creștinătății, erou al civilizației.

„Căci era Ștefan cel Mare pătruns de o credință adevărată în Dumnezeu, de-o speranță nestrămutată într-un viitor strălucit și plin de dragoste de popor și moșie.

„Tera și popor, acestea erau pentru el două mărgăritare, pentru cari trăia, pentru cari se luptă.

„Incurajat de dușmanii neîmpăcați, Ștefan cel Mare n'avea pace nici liniște. Domnia lui era un sir neîntrerupt de răsboie și lupte de apărare și răsbanare...

„De căte ori armile dușmane fugeau sădrobite și sfârimate de loviturile lui, o nouă biserică se înălța, ridicând laudă și mărire lui Dumnezeu; era din clopotele ei răsună de departe prin munți și codri numele marelui biruitor...

Ștefan cel Mare nu era Domnul Moldovei de așa. Moldova cea veche era terra lui, și din ea facea parte și Basarabia și Bucovina.

Din diademă lui Ștefan cel Mare nu numai Carol I și-a făcut o jumătate din corona sa, ci o pără nestimată lucește și în corona Habsburgilor și alta împodobesc capul Țarului rusesc. Era faptele sale eroice să facă, ca totuște Români să-l numească și să-i săracă.

„Bucovina însă este terra fericită, care pe pământul său păstrează cele mai scumpe amintiri despre eroul de acum 400 de ani.

„Codrul Cosminului, Sucava, vechia capitală a lui Ștefan, ruinele măreței sale cetăți, ce încă astăzi vestesc de mărirea de odinioară, Putna, săntul său mormânt sunt locuri scumpe pentru Români.

„Si Putna va fi în anul acesta un loc de pelerinaj. Mii și mii de Români din totuște locurile se vor aduna, spre a vîrsa împreună lacrimi de venerare și multumire pe mormântul marelui Domn, sărbătorindu-l ca pe un adevărat erou al României.

„Sărbătoarea aceasta e o sărbătoare generală și comună a tuturor Românilor. Frontierele ce astăzi separă, ca nisice ziduri puternice, stat de stat, vor dispărea dinaintea acestei grandioase și mărețe sărbători.

„Èr bucuria ce vom simți-o noi Români bucoveni, salutând pe pământul nostru la mormântul celui mai mare voievod mii și mii de frați de-un neam și de un sânge, sosiți chiar și din cele mai deosebite unghiu locuite de Români, spre a depune împreună cu noi, în fața altuarului din Putna, dovezi de eternă iubire și venerare față de el, — acăstă bucurie imensă și sinceră va afla răsunetul merită și cunoscătuș în inima stăpânitorului nostru de aici, a prea iubitului nostru monarch Francisc Iosif, care cunoștește loialitatea poporului său român din Bucovina, fiind pentru noi Bucovinenii în parte urmaș al Domnului, cel sărbătorim, va sci să prețuiescă iubirea nealterată, recunoșința sinceră și amintirea eternă, ce le păstrăm fostului nostru domitor.

„Români din patru unghiu! Vă invităm deci cu inimă caldă de frate să veniți, ca să ne vedem la sărbătoarea națională de la mormântul lui Ștefan din Putna, căci sub orice ceriuță română, Român rămâne, și ca Român simțesc!“

SCIRILE DILEI.

— 8 Aprilie v.

Alianța învețătorilor români uniti. Duminecă s-au întrunit în Cluj în număr mare de învețători români uniti, pentru a se sfătu și a pune bazele înființării Alianței învețătorilor români uniti din întreaga țară. Adunarea a fost condusă de d-l Gavril Trițu profesor de preparandie în pensiune, și a avut rezultatul dorit: „Alianța“ s-a constituit alegând un comitet provizoriu. Din cauza lipsii de spațiu, regretem însă în numărul viitor de Duminecă

Soldații din rezerva suplinitorie și recruti. Cetitorii noștri sciu, că din prima stărie de ex-lex nu s'a votat la timp contingentul de recruti, din care cauza ministrul de răsboiu a fost nevoie să chemă sub arme în mod exceptional mai multe deci de mii de soldați din rezerva suplinitorie. Cu data de 16 Aprilie n. ministrul de răsboiu a dat o ordonanță, în urma căreia toți reserviașii suplinitori, cărui încă n'au fost concediați din serviciul activ, să fie trimiți cu dimineață de Sâmbătă 23 Aprilie n. pe la vîtrele lor. Numai acei reserviașii din rezerva suplinitorie, cărui servesc la cavalerie, la diviziunile de baterii călării, la trupele de train, la unele părți ale trupelor sanitare și la comandele militare de aprovizionare (Militär-verpflegsanstalten) au să aștepte intrarea noilor recruti, când apoi vor fi trimiți și ei acasă.

Chemarea tuturor recrutilor la serviciul activ are să urmeze prin comandele de întregire pe dimineață de 9 Maiu 1904. Voluntarii vor fi chemați pe 1 Oct. 1904 și studenții în medicină pe 1 Aprilie 1905.

Aducerea în Ungaria a osamentelor lui Rákoczy. Maghiarii de mult doresc să aducă acasă osamentele lui Rákoczy, acel revoluționar, care înainte de astă cu 300 de ani s'a luptat împotriva împăratului. Acuma și-a dat învoiela și Monarhul la acăstă reducere, adresând ministrului-președinte Tisza un autograf, în care spune, că neîntelegările între înaintașii săi și cei ce s'au luptat contra lui, astăzi sunt reminiscențe istorice, că trebuie uitate, aşa că „regele și națiunea împreună pot să venereze amintirea acestora, cărui au fost conducători în luptele din trecut“. Prin urmare însărcinăză pe Tisza să facă propuneri cu privire la reducerea osamentelor lui Rákoczy.

La temniță. Inchisorile de stat din Seghedin și Văț parțial sunt anume față pentru bărbății noștri, cărui luptă cu condeul pentru drepturile poporului. Joi a intrat în închisoare din Văț d-l avocat Dr. Cassiu Maniu, care a fost condamnat de curtea cu jurați din Cluj în „încisore de stat“ pentru o serie de articole apărute în repasata „Tribună“ din Sibiu.

Date statistice despre România. După ultima statistică întocmită de ministerul de domenii, populația țării pe anul trecut a fost de 6 milioane 300 mii 452 locuitori. Din suprafața totală a țării de 18,131,744 hectare, sunt necultivabile 3,883,400 hectare, fiind acoperite cu bălti, rîpi, munti, cursuri de apă etc. Pădurile acoperă o suprafață de 2,744,048 hectare.

Suprafața terenurilor cultivate, arături, izlazuri, finațe etc., e de 7,139,758. Rețea căilor ferate române e de 3,200 km, și a telegrafelor de 14,800 km. Din aceeași statistică se vede, că datoria publică a țării este pe diua de 1 Aprilie 1904, de 1,392,734,054 lei, ceea-ce revine la 233 lei de cap de locuitor. Budgetul cheltuielilor generale pe anul 1904 — 1905 e de 253,890,313 lei, din cari 38,820,000 se cheltuiesc pentru armată.

Noi cetățeni români. În diua de 19 Aprilie s-au împărțit la Senat proiectele de lege pentru recunoșterea calității de cetățean român d-lor Mihail Pravetz, Paul Bogdan, Gh. Popișteru, Cosma Russu, I. Popescu-Popovici, Ioan Grădinari, Aureliu Iorga, Ioan Chelaru, Nicolae Boca, Zosim Nanu, Român din Transilvania.

Serate de ale meseriașilor români. În 31 Martie n. a avut loc în Sibiu a 3-a ședință literară a „Reuniunii sodalilor români”. Cu acăstă ocazie așezat Reuniunii d-l V. Tordășianu a ținut o vorbire mai lungă, insistând asupra foloselor mari, ce le-a adus în restimp de peste 50 ani banca săsescă din Sibiu „Sparkassă” poporului săsesc. D-l Tordășianu arată, că banca aceasta a dat în cei 50 de ani de existență un milion și jumătate de corone spre scopuri culturale și de binefacere. Pentru promovarea clasei de mijloc, banca numită a hotărât, să dea meseriașilor harnici și industriașilor lipsiți împrumuturi de la 600—1000 cor. fără interese, replateibile în 10 ani. A mai creat 10 stipendii de căte 100 cor. pentru meseriași etc. și încheie aducând acăstă bancă drept exemplu conducătorilor aședămintelor noastre financiare. A mai vorbit d-l Petreșcu, măestru croitor, despre importanța meseriașilor și d-l E. Purece, măestru lăcașuș, care lucră astăzi cu 4—5 calfe și 7 elevi și care s'a distins prin execuțarea unei porți mari de fier pentru curți său grădini, espusă la expoziția din anul trecut în Sibiu. Din protocoile ședințelor administrative reiese, că cursul de contabilitate pentru meseriași, condus de d-l I. Vătășan funcționar la „Albina” urmăză regulat. A urmat apoi programul bogat al seratei, secerând multe aplaște d-sora E. Sut și d-nii F. Delorean, E. Macarie, I. Petreșcu, I. Popaiov, L. Boldor, d-nii I. D. și I. T. Vasilechi și N. C. Punctul prin prestațiunile lor musicale-declamatorice. La urmă s'a sortit o ținătoare de țigăretă, donată de d-na R. Ilies și 5 ouă de Paști sculptate de d-l S. Ilies din lemn și ținute în catifea.

Teatru de diletanți în Brașov. Tinerețea română din Brașov (Schei-Tocile) invită la reprezentăținea teatrală, ce se va ține Dumineca în 11 (24) Aprilie 1904, în sala de concerte (Redută). Venitul curat va fi alăturat la fondul pentru renovarea picturii din lăuntrul bisericii sfintei Treimi de pe Tocile. Începutul la 7 ore săra. Intrarea: de persoană 1 cor. 20 bani, Balcon (loc numerotat) 2 cor. 40 b., pentru studenti 1 cor. NB. Contribuiri peste taxa de intrare și oferte marnimiose se primesc cu mulțumită și se vor publica. Bilete de intrare se pot cumpăra la succesorul lui M. László, Iuliu Pop; la Eremias nepoții și săra la cassă.

Un om cuminte. Un cetățean american, d-l Harron din Denver, a moștenit o sumă de 1.800.000 dolari (9 milioane de lei) pe care i-a testat-o unchiul său. Harron face acum cunoscut, că renunță la această moștenire în favoarea sorei sale „fiind că el însuși se simte în stare de a-și căstiga pâine de totă dilele, fără de nici un ajutor”. Se vor fi aflat mulți, cari îl vor fi criticat și vor fi dis, că a procedat prost. Noi însă diem, că e un om cuminte, decă nu-și face din cap călăndar, când n'are trebuință de milioane.

Viță lungă. În orașul Kecskemét a murit Dumineca lăzătorul cu diua Ioan Tóth, care împlinise 105 ani. Tóth s'a naștut în anul 1799 și a trăit decă în 3 secole. De 30 de ani n'a mai fost bolnav și vara trecută umbila încă la lucru.

Stabilimentul de băi al provinciei Stiria, Baia Neuhaus lângă Cilli recunoscută ca Acratothermă de 37° Celsius, și isvor de apă cu conținut de oțel, 397 metri d-asupra mării. Stația călei ferate Cilli, departare de Viena și Budapesta 8 ore, de Agram 4 1/2, de Triest 5 1/2, ore. Băi termale, cu ă de beut, băi electri. Hydro și Thermotherapie, massage, gimnastică suediană, electroterapie etc. Resultata eminență de cură la boli femeiesc și de nervi, soldină, reumatism, suferință de băsică etc. Tote felurile de amuseamente și petreceri cu muzică, saloane de jocuri, biliard și ce, tură, Lawn-Tennis, Ping, Pong, Popice. Restaurante excelente, reuniuni, baluri lecțe, vînătoare, pescărit, pară minunat.

Stație de poste și telegraf. Prețuri moderate.

Director și medic balnear Dr. Hieberbaum.

Informații și prospekte gratis de la direcția de băi. Seson dela 1 Mai până în Octombrie.

NOU ABONAMENT LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Aprilie st. v. 1904 s'a deschis nou abonament, la care învităm pe toți amicii și sprijinitorii făiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 corone, pe săptămână 12 corone, pe trei luni 6 corone, pe o lună 2 corone.

Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe săptămână 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonamente numai la numărul poporului de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4 corone, pe săptămână 2 corone

Pentru România și străinătate: Pe un an 8 franci, pe săptămână 4 franci.

Abonarea se poate face mai ușor prin mandate postale.

ADMINISTRATIUNEA.

Legea de emigrare.

Ministrul unguresc de interne a publicat în diarul oficios „B. K.” o ordinăriune mai lungă cu privire la introducerea și executarea legei pentru emigrări, din care ordinăriunea estragem următoarele:

Din diua intrării în vigoare a legei pentru emigrări, se desfășoară articolul 38 de lege din anul 1881 referitor la agențiile de emigrare cat și totale ordinăriunile date până acum în cestiunea emigrărilor.

Legea intră în vigoare cu diua de 20 Aprilie n.

In vederea executării legii se vor publica încă 4 instrucțiuni speciale și anume a) cu privire la siguranța aranjamentului și aprovisionarea și controla vaporelor destinate pentru emigrare; mai departe cu privire la vizitația medicală a pasagerilor și a echipajului, cu privire la eschiderea persoanelor bolnave, și la scutul moral și sanitar al emigranților; b) cu privire la închirierea și hrănirea pasagerilor; c) în afacerea emigrărilor persoanelor supuse după lege la serviciul militar și d) cu privire la estradarea pașapoartelor și la datele statistice referitoare la emigrare.

Emigrarea în Brasilia este oprită.

Anterpreneurul transportului de emigrări (Societatea Cunard Ship Company) este dator a transporta pe vapore, a căror ițelă nu trece peste 15 mile maritime pe oră, persoane peste 12 ani pentru 180 cor., copii de 1—12 ani pentru 90 cor., pe vapor sau ițelă mai mare de 15 mile: persoane peste 12 ani pentru 200 cor. și copii de la 1—12 ani cu 100 cor., copii sub un an (însoțiti de cineva) gratuit, pe oră și care vapor. Anterpreneurul mai e dator, a închiria și hrăni pe emigranți în Fiume două dile gratuit.

„După toate aceste — dice ordinăriunea ministerială — sunt datore totale oficiale administrative, a urmări în cercul lor de activitate cestiunea emigrărilor în toate fazele ei cu cea mai mare atenție, a afla după putință causele emigrării, a lucea dispozițiunile necesare în cercul lor de competență pentru sanarea daunelor și relelor naționale, agăicole și morale, cari isvoresc din emigrări, a raporta cele aflate și făcute forurilor superioare și a se nisui din toate puterile pentru a desmînta pe emigranți prin sfaturi și explicații binevoităre”.

Instrucțiunea pentru executarea emigrărilor — din care estragem cele de mai sus — conține o explicație detaliată a dispozițiunilor legii căt și formulele pentru cărțile de evidență, pentru antreprenori și a

Bibliografie.

A apărut la București:

Sistema ortografică a limbii române de Nic. Densusianu, o broșură de 73 pagini și se află de vîndere la librăria Leon Alcalay din București cu prețul de 1 leu, și în plus cu posta 1 leu 15 bani și 10 fil.

ULTIME SCIRI

Greva împiegaților C. F. ung.

Aflăm, că guvernul s'a hotărât a-și ajuta deocamdată în afacerea grevei generale de la căile ferate cu concursul regimentului ces. și reg. de drum de fier. Se aude, că acest regiment a fost deja mobilizat. Regimentul de drum de fier are în sinul său vre-o 90—95 conducători de locomotivă.

E vorba că cu acest regiment, care probabil va primi ajutor pentru înlocuirea funcțiunii de conductori și de la vr'un regiment de pioneri, să se organizeze deja aqăi, său cel mult mână către două trenuri pe di de persoane și accelerat de la Buda-pesta la Predeal și la celelalte stații mărginașe mai însemnate din teră. Mai aflăm, că aqăi în 21 Aprilie un tren ce plecase din Pesta, a fost oprit la Solnoa de greviști. Adecă vr'o 1500 de împiegați ai călei ferate cari s'a pus în grevă s'a adunat apărope de gări și când a sosit trenul, s'a postat cu toții pe linie peste sine înaintea locomotivei, care a trebuit să se oprească, fiind astfel zădărnicită plecarea mai departe a treului. Se crede, că acest tren a fost condus deja de soldați din regimentul de drum de fier. Toate găriile sunt ocupate de milicie și de gendarmi, spre susținerea ordinei și spre a lua în scut pe acei împiegați, cari ar fi inclinați să intorce la muncă față cu furia greviștilor.

Adăi dimineață a sosit aici numai posta din România, care a venit de la Predeal cu carul postăi, ce plecase eră dimineață de aici.

Budapestă 21 Aprilie. Greviștii în număr de 8000 s'a adunat la un bătrân din strada Csömöri. Conducătorii au hotărât a boicota pe foștii șefi ai mișcării Turcsanyi și Földesi, cari s'a făcut trădători. Poliția și un escadron de husari a eșit la fața locului. In Hatvan se dice, că s'a descărcat glonțe asupra unui tren, fără să rănească cineva.

Partiul kotsuthist a hotărât a trage la răspundere guvernul pentru arestări. Deputații Vörös, Vaszsonyi, Hock și Leugyel au intrat în tratări cu greviștii. Aceștia au refusat condițiunile oferite de guvern: amnistie generală, permiterea adunării și luarea în desbatere a proiectului pentru regularea salarelor. Greviștii pretind să li-se dea tot ce au cerut în memorandum de la 1901.

Reuniunea împiegaților rom. gr. cat din archidiocesă.

De lângă Mureș, Aprilie 1904.

„§. 9 punct a) al statutelor dispune, cum că preoții, ca directori școlari, încă pot fi membri ordinari ai reuniunii”.

Dispozițiunea acăstă statutară cuprinde în sine o prerogativă onorifică, — după care parochii au dreptul, de a se înscrive între membri ordinari. Eu fac anume destinația asta, fiind că după legile și datele noastre bisericesci, nu toți preoții sunt parochi, ér director al unei școli numai parochul pote fi.

Din raportul cassarului și al comitetului central, nu putem constata, că din cei 548 membri ordinari, căt și avea reuniunea în anul respectiv, căt au fost parochi?

Acăstă era de lipsă, ca anumit să se amintească spre a cunoaște atât în trecut, căt și în viitor interesul parochilor, ca directori școlari, față de reuniunea dascălilor ai căror directori sunt! Ne având numărul precis al membrilor parochii la îndemnă, trebuie să găsim din alte date. Anume, după sematismul clerului archidiocesă din 1900, în anul 1899 au funcționat 378 pa-

rochi și 239 administratori parochiali, la o altă 617 persoane, cari după statute au îndreptățirea de a se înscrive ca membri. Tot după sematismul acesta funcționau în archidiocesă 512 invățători poporali, 8 profesori preparandiali, 2 la școala de aplicație, deci cu totul 522 obligați după oficiul lor a fi membri. Dică subtragem, deci, numărul invățătorilor și al profesorilor de 522, din cel al directorilor-parochi de 617, rezultă, că nu mai mult ca 95 directori parochi sunt înscrise de membri ordinari ai reuniunii. Un număr de tot disparant, față de numărul parochilor!

Pentru ca în viitor să dispunem de numeri exacti, rugă pe d-l cassar central să reunuiți, ca să binevoiescă și arăta în raportul său, către adunarea generală de toamnă, cătă dintre membri ordinari sunt parochi, și cătă invățători?

Mulți dintre colegi întrăbă, că ce motive au îndemnat pe urzitorul și conțemplatorul reuniunei, pe fericitul arhiepiscop și metropolit Dr. Ioan Vancea, că se provădă pe directorii parochi cu prerogativa de a putea funcționa și a usa de toate drepturile de membri ordinari? Eu, din partea mea, sunt de părere, că repausatul metropolit a voit prin acăstă de o parte a ridicării clerului rural, ér de altă parte a-i împreuna pe parochi cu invățătorii, ca așa cu puteri unite să conlucre în bună înțelegere într-o cultivarea și progresarea poporenilor, și în urmă, ca să se dea directorilor ocazie, ca în adunările despartemintelor să țină pentru predarea religiunii prelegeri atât teoretice, căt și practice, ca așa invățătorii, cari în forte multe locuri sunt siliți a suplini pe parochi în predarea religiunii, să se inițieze și în studiul predării religiunii.

Buna înțelegere între parochi și invățători aduce cu sine, ca și parochii să se înscrive de membri ordinari și încă în cătă pote cătă, că așa dorim cu toții, cari vom avea progresul și prosperitatea reuniunii; — asta se vede între altele și de acolo că în proiectul statutelor reuniunei de înmormătare, și parochii, atât pentru persoana lor, căt și familia, se pot înscrive de membri ordinari ai acestei reuniuni protecțiate.

Mureșanul.

Din Macedonia. Din Bitolia se vădă, că în séra de 20 Mart. v. s'a întors acolo d-l Pădeanu, care fusese la Constantinopol, ca să ia de la Legația Română ultimele instrucțiuni pentru deschiderea consulatului din lanina. Peste căteva zile d-l Pădeanu va pleca la noui post.

— Vineri în 19 Martie v. în cafeneaua „Imperial” de pe cheiul din Salonic, a avut loc o bătaie între un grup de Greci și cătă-va Români, cari se găseau acolo. Deși mai mulți la număr și pregătiți de dinainte pentru acăstă, Grecii s'a ales cu mai multe lovitură sdravene și cu căteva capete sparte. Fără intervenția poliției, bătaia ar fi luat proporții mult mai mari și s'a rănit pe cineva.

— Părintele Teodor Constantin din Bitolia a primit ca dar din partea d-lui Lahovari, ministru la Constantinopole, o prea frumoasă cruce în aur și briliante.

— D-l Lazar Duma, inspectorul școlelor române din Turcia, va face o mare inspecție prin Epir, pentru ca să se convingă de visul de starea școlilor române din acea provincie.

— Comunitatea română din Uskub este în tratări pentru cumpărarea unui teren de biserică, în apropierea căreia se va clădi și o școală primară. Notăm, că în acel oraș, România, deși relativ puțină la număr, prin poziția lor materială ocupă locul de frunte în societate. Toți marii capitaliști din Uskub sunt Români.

De la Tricala, din Grecia, se anunță următoarele:

— C. Popa, Român din Abella și fost elev al liceului român din Bitolia, în diua de 24 Martie a fost victimă unei agresiuni brutale din partea unor ofițeri greci. Acest Român se găsea în diua aceea la orașul Zarcu de la Nordul Tesaliei și sedea liniștit la o masă de la cafenea. Pe când nu se aștepta cătuș de puțin vin la dênsul 3 ofițeri, în gradul de căpitan, și încep din senin să-l injure, făcându-i o crimă din faptul, că e Român.

Convocare.

In legătură cu ciculariu veneratului Consistoriu archidiecesan nr. 80 scol. dto. 15 Ianuarie c. aduc la cunoștința tuturor învățătorilor (resp. învățătorilor) definitivi, provizori și suplinitori din cercul întâi al Brașovului compus din protopresbiteratele Brașov, Bran și Treiscaune:

Că conferențele învățătoresc convocate prin amintitul ciculariu se vor ține Vineri, Sâmbătă și Duminecă în datele de 23, 24 și 25 April v. c. în sala cea mare a gimnaziului român ortodox din localitate după următorul program:

Vineri în 23 Aprilie v. 1) La 10 ore a. m. se va celebra în biserică sf. Nicolae din Schei chemarea Duchului sfânt și parastas intru pomenirea fericitorilor în Domnul: arhierei Andrei, Emanuil și Miron și învățătorii epoata diu amintitele trei protopre biterelor.

2) Deschiderea conferenței și constituirei ei.

3) Prima lecție practică din limba maghiară, ținută cu elevii anului întâi de școala de George Surariu, învățător în Preșmer.

4) La orele 2 p. m. prima temă teoretică: "Roul familiei în educație și scărările acesteia în familiile tăraniilor noștri" de Bartolomeu Bude, învățător-dirigent în Zărnești.

5) Ca completare la tema de mai sus designată de ven. Consistoriu archidiecesan, învățător din Brașov, Radu Prișcu, va ceta și două temă teoretică sub titlul: "Educația familiară la orașe în raport cu școalele primare. Scărările și mijloacele de îndreptare ale acestei educații".

Sâmbătă în 24 Aprilie v. 1) La orele 8 a. m. a două lecție practică din limba maghiară ținută cu elevii anului II de școala de Dumitru Marcu, învățător în Ghimbav.

2) A treia lecție practică din limba maghiară cu elevii anului III de școala, ținută de Nicolae Gariu, învățător în Poiana-Mărului.

3) La orele 2 p. m. comisiunea compusă din învățătorii I. Dariu, St. Popovici, D. Pop. B. Tipei și N. Reută va prezenta în raport detaliat și un studiu comparativ asupra manualelor întrebuităte în școalele noastre primare la predarea limbii maghiare.

4) A treia temă teoretică despre "importanța cântării în școală poporala cu deosebită considerare la poporul nostru" de Nicolae Stoicovici, învățător în Brașov.

Duminecă în 25 Aprilie v. 1) La orele 8 a. m. a patra lecție practică din limba maghiară cu elevii anului al IV de școală ținută de Vasile Ivan, învățător dirigent în Satulung.

2) A cincea lecție practică din limba maghiară ținută cu elevii anilor V și VI de școala de Anania Boldor, învățător în Codlea.

3) La orele 2 p. m. se va prezenta din partea comisiunii, designate încă anul trecut, raportul asupra "Imperțirii obiectelor de învățămînt pe orele date din săptămînă pentru o școală cu 2 și 3 învățători". Această temă dată de ven. Consistoriu pentru anul trecut, din cauza aglomerării de material nu s'a putut ceta la timpul său. Pentru anul acesta raportul se va completa, ținându-se sămă și de dispozițiunile planului de ore pentru școalele noastre poporale, votat de congresul național bisericesc ținut anul trecut.

NB. Lucările atât cele teoretice, cât și cele practice se vor prezenta în scris subsemnatului comisar consistorial cu o săptămînă înainte de ținerea conferențelor.

Brașov, 5 Aprilie v. 1904.

Nicolae Suliciu,
comisar consistorial.

De ale meseriașilor români din Bistriță.

După ce zidarii români în mai multe rînduri s-au întrunit pentru a se constituui în reuniune, au ajuns la convingerea, că e mai bine ca să intre ca secție separată în "Reuniunea meseriașilor români din Bistriță".

Astfel cu consimțîmîntul întregiei reuniuni a meseriașilor, în sinul reuniunii au și fost primiți aproape 200 măestri și calfe de zidari, lemnari, pardositorî etc. Aceștia și-au făcut să numita "secția zidarilor".

Duminecă în 3 l. c. întruniri între sârbi, s'au constituit, alegînd ca oficiantî și membrii în comitet la "secția zidarilor" pe următori d-ni: president Pavel Butuc; vice-president Ioan Moldovan, vice-cassar Ioan Horhoadar, controlor Pavel Besoiu, secretar Pavel Botcar.

Membrii în comitet: Ilie Mureșan, George Rebrișorean, Stefan Vermeșan, I. Zegrean, Pavel Mureșan, Mihail Ambrus, Vasile Cailian, Mitru Rus jun., Ioan Bachner, Ioan Petrinjel, Mitru Filimon, Martin Pfingstgraef.

Suplenți: Mitru Vermeșan, George Feldrihan, Stefan Sas, Mitru Pleșea.

Au adus concurs, ca și membrii acestei secții să plătescă taxa statutară și anume: măestrii taxa de înscriere 1 cor. și lunară 80 bani; calfele: taxa de înscriere 60 b., și taxa lunară 40 bani.

La urmă s'a lăzit ideia de a apela la tôte foile, ca se ia notișă că "secția zidarilor" mijlocesc întreprinderi de zidărie, lemnărie etc. precum și recomandă măestri și calfe de zidări în număr de aproape trei sute.

Acei, cărău lipsă de zidări, lemnari betonari, pardositorî, măsari, vâpsitorî etc. sunt rugați a se adresa la "Reuniunea meseriașilor români din Bistriță".

— tab —

Producționea musicală-teatrală în Sântandres.

— 19 Aprilie a. c.

În Dumineca trecută, în 17 l. c. s'a arangiat în comuna Sântandres o producțione musicală-teatrală împreună cu dans. Producționei i-a premers o nedee populară, la care și-au petrecut bine tărani, er săra la 8½ s'a început producționea cu prea frumosul cuvînt de deschidere ținut de bravul și intelligent învățător local Ioan C. Siller. S'a executat apoi următorul program:

1. "Imn ocasional" de T. Popovici, corul elevilor.

2. "La oglindă", poesie de G. Coșbuc, predată de o fetișă de tărani.

3. "Până când țineam cu codrul" de * * corul elevilor.

4. "Numai una", poesie de G. Coșbuc, declam. de d-l Ioan C. Siller.

5. "Nu-i dreptate nu-i" de G. Dima, quartet de vocî.

6. "Tiganul și séua" de Th. Speranță, declam. de Ioan C. Siller.

Tôte punctele din acest program au fost esecute fără bine și cu pricepere, ceea-ce și servește spre laudă d-lui învățător Siller, pe care am avut ocazia unea-l cunoscere ca pe un bun declamator atât de poesiî seriose, cât și comice.

Bindeneritatele aplause, ce le-a primit din partea publicului să-i servescă de îndemn, ca și pe viitor să fie la înălțimea chemării sale. Observ de altfel, că la aranjarea producționei acesteia d-sa a avut partele leului.

A urmat apoi comedie în 3 acte de Th. Alexi "Vistavoiul Marcu", în care toti s'au achitat în mod satisfăcător de rolurile ce le-au avut. Cu deosebire însă au jucat fără bine d-ni T. Florescu în rolul lui Marcu vistavoiul, în care a produs fără mult haz: apoi d-l Ioan C. Siller în rolul Doctorului Vlădescu și d-l I. Triff, care în rolul lui Nae Totoleanu ne-a arătat fără bine pe boerul bogat și sgârcit.

Sfîrșindu-se teatrul a urmat un tablou viu, care reprezinta scena *asasinării regelui Serbiei Alexandru și a reginei Draga*.

Acest punct din program a deșteptat interesul publicului întreg, care era de față la producțione și toti așteptam cu o viață curiositate, cum se va executa acest

punct pe bina (scenă) improvisată din spațiosa școală locală. Curiositatea ne fu satisfăcătă, căci ridicându-se cortina am observat, că — abstrăgînd dela bină, unde nu puteai face scenării ce ai fi putut face în un teatru — persoanele au avut poziție fără bună așa, că și acest punct a reușit peste așteptările noastre. Din parte-mă eu aș fi preferat un tablou orești-care din viață tărănescă, a cărui aranjare nu e împreună cu atâtea greutăți și, care din acăstă cauză ar fi reușit cu mult mai bine.

Terminându-se acest mod în programul întreg, s'a început dansul, care a ținut într-o animație mare până 'n zori.

Diminătă ne-am depărtat care încătrău, ducînd fie-care căte o amintire plă-

cuteă cu noi. Căți se vor fi depărtat atînși de săgeță amorului, nu sciu, eu însă — har Domnului — de astădată am rămas tăfăr.

Delărul.

Industria Ungariei în 1903.

In anul 1903 s'au înființat cu ajutor de stat 16 întreprinderi industriale noi: unora li-s'a dat o extindere mai mare, și altora li-s'a asigurat existența.

Din cele 16 întreprinderi cad: 5 pe industria de tors și țesut, 4 pe industria de chemicalii, 2 pe industria metalurgică, 2 pe industria de lemn și căte una pe industria de electricitate, sticla, vestimente.

In fine s'a acordat la 44 întreprinderi industriale favorabile prevăzute în art. de lege XXXIX din 1898, și la alte 29 întreprinderi li-s'a prolongit favorurile acordate de mai înainte.

Pentru industria mică statul încă a votat cor. 470,000 s. a. ca donaționi de mașini și ușelte de lucru, subvenționi la diferite asociaționi industriale, pentru instruirea de tinerișaci, diferite cursuri, stipendii etc.

Pentru industria de casă s'au votat cor. 38,000 ca ajutor la diferite reunioni și societăți, cursuri, stipendii, ajutorări de singurătăți industriale etc.

In total pentru promovarea industriei din patrie, guvernul a votat pe anul trecut ca subvențione directă cor. 2,580,000. Indirect a sprijinit industria prin aceea, că oficiile publice și mai cu sămă întreprinderile de comunicație și-au acoperit peste 90% din trebuințele lor cu fabricaționi din tără, și numai acele articole le-au comandat din străinătate, cărău nu se produce în tără.

Urmăză situaționea generală a industriei în 1903. In anul trecut s'a compus la ordinul ministrului de comerț o a doua statistică a fabricilor, și cuprinde anul 1901 (prima se referă la anul 1898). După datele acestui interesant op, numărul fabricilor din patrie a fost 2642, cu 278 mai multe de căt în 1898. Mai desvoltată a fost industria de tors și țesut. Din cele 2642 fabrici aparțin: 1247 la firme private 744 la societăți publice de păstrare și depozite, 508 la societăți pe acțiuni, 21 la asociaționi, 91 statului și 31 la alți proprietari.

Capitalul celor 508 fabrici pe acțiuni se evaluează la peste 400 milioane corone, unele au până la 10 mil. capital social. La aceste fabrici au fost aplicate 300,000 persoane. Dintre urmări au fost: 200,000 adulți, 24,000 sub 16 ani și 2000 copii sub 13 ani.

Salarul funcționarilor și conducătorilor de fabrici s'a urcat la 32 milioane cor. Plata septemnănală a muncitorilor a fost: la 74,000 sub 10 corone; la 52,000 de la 10—14 corone; la 49,000 dela 14—20 cor.; la 34,000 de la 20—30 corone; la 11,000 de la 30—40 corone; la 3,000 dela 40—50 corone; la 1000 dela 50—60 corone; la 500 peste 60 cor.; 1500 învățători fară plată.

Jumătate din fabrici au construit pentru lăzătorii lor aproape 20,000 locuințe. 64 din fabrici au înființat 70 școli populare cu 125 învățători pentru crescerea copiilor muncitorilor; 3 din fabrici întrețin școli industriale, săcăcă pe spesele lor este anual peste 10,000 învățători.

Afară de fabrici au mai funcționat peste 6000 de diferite întreprinderi și instalaționi industriale cu peste 200,000 urmări. Asigurații au fost abia jumătate din lăzătorii tuturor întreprinderilor din tără (Rev. Econ.)

Alexia.

(Din datinile, credințele și superstițiunile Românilor.)

După ce a făcut Dumnezeu pe omeni și dintâi, aceia se făcură păcătoș, mânăcând din pomul cel opri. Copiii lor asemenea se făcură răi, înrăujindu-se pentru bunătățile pămîntului, nepoții lor erau aproape pagâni, și strănepoții prin faptele

ce le făceau, mai mult arătau a fi dobitoare de căt omeni. Si aşa omeni pe căt se înmulțiau mai tare, pe atât se și înrăutățiau. Mai pe urmă erau mai răi ca sălbaticii și mai crudă, decât fiarele cele sălbaticice.

Dumnezeu vădîndu-și truda aproape zadarnică, că ori cum, dăr cu greu a făcut și lumea aceasta, umplîndu-o cu tot felul de bunătăți, s'a supărăt pe neamul omenesc și a trimes tot felul de pedepse asupra lor. Mai întâi i-a pedepsit cu apă, apoi cu schimbarea limbilor și apoi cu foc, după aceea a trimes căte și mai căte feluri de boli, cu nădejdea, că dără se vor po căi. Omenilor însă nici prin minte nu le trecea, ca să-și aducă aminte și de D-Deu. De aceea vădînd Dumnezeu, că cu răul nu o scote la cale, li-a trimes omeni destepți, cărău să le lumineze mintea și să-i îndrepte pe căile cele bune, și aşa a trimes și pe înțeleptul Alexă, care nu numai că scia a vorbi în limba omenilor, ci și în limba animalelor și a insectelor.

După ce sfătu omenii că se se îndrepte și să umble pe căile cele bune, vădînd că nu face nici o îspravă, de aceea, ca să le arate omenilor, că e mai multă inimă în animale și în insecte de căt în ei, le-a spus, că mai curînd fac lucruri bune cu dobitocele și cu gujuile, de căt cu făptura lui Dumnezeu, care se lasă și fi mai dobitocă de căt dobitocele.

Ca pildă, că mai bine îl ascultă chiar și insectele de căt ei omenii, a început să vorbi în limba brăscelor. Numai atâtă li-a trebuit micilor racaței și celor la fel de brăscă, și să fi văzut cum de prin tîrte crepăturile și ascundătorile pămîntului eșiu fel și fel de brăscă.

Omenii vădînd aceasta, s'au rușinat, și au început să asculta înțelepcinile învățăturii Alexă. Ca pomenire de diua în care s'au îndreptat, în diua acăsta numindu-o "Alexia" (Idicu.)

Credințe:

1. Cine cōse în diua de "Alexia" i-se fac brăscă pe trup. (Bistrița.)

2. Până la Alexia îs brăscă bune de mâncat, fiind curate, ca și omul nepăcătos. (Şamşud.)

3. Când cāntă brăscă înainte de Alexia, se dice, că are să le înghețe gura. (Fărăgău.)

4. Dică cōș în diua de Alexia și te vei impinge, ai să duci dureri mari, până ce-lă o brăscă de picior și o vei svîrlî peste cap, dicînd:

Sfîntă Alexie
Ce mi-ai dat mie
T'oi dău înapoi t'ie,
Mie leacu,
Tie racațeu)
R

ea, și ascundând racatețul în sin se duce la vale și spălându-se pe față, pe mână și pe picioare își stropesc apă în sin de nouă ori și dice:

Dimineață m'am scutat,
Pe față m'am spălat
Cu nime față n'am dat,
Până nu m'am rugat
La Dumnezeu
Să la fiul său
La maica Precesta,
Să la totă sfintă
Protopărință,
Ca să-mi ajute,
Să-mi pot căștiga pe N.
Că mi-i drag
De stau în sin să-l bag,
Cum am băgat
Astăracateț.

Părău,
De-i om rău,
Nu-l aduce pe capul meu
Dér de-i bun
Pomenesc-l acum
Să vină să mă găsească,
Să vină să mă întâlnescă,
Să vină să mă iubescă,
Să vină să mă petrească,
Cu mine bine să trăescă.
Cât ii rău
Tot pe părău
Cât ii bine
Tot la mine.
Părău
Tatul meu,
Ia ăstă busuioc
Ca să am noroc
La ăstă soroc.
Busuiocul sorocesc
Pe mine mă norocesc,
Că ătoi da un brotăcel
Să te iubesc cu el.
Că ătoi da un racateț
Mic căt un talvet,
Că ătoi da un răcanel
Să trăesc bine cu el.
Na ăto racanelu
Dă-mi pe N. voinicelul.²⁾

(Alefaia.)

In diua de „Alexie“ se afumă grădinile, ca să nu mânăcă omidele frunzele și florile pomilor.

(Fărăgău)

Când afumă omenii grădinile și bine ca peste gunoiele aprinse se presere și sdrohot de busuioc și se dică:

Căt fum
Atătea prune pe prun,
Mere
Pe măr,
Pere
Pe păr,
Nuci
Pe nuc,
Cireșe
Pe cireș, etc.

(Inșiră tot felul de pomii ce are în grădină.)

Când e gata cu descăntecu, ia 9 găje și le împlântă în pămînt, dicând:

De or veni dușmană
De nouă ană,
Din nouă sate
Din nouă orașe,
Din nouă imperatii,
Pomii să-i sdobescă
Pomele să le jefuescă,
Atunci să le pătă scutura
Când astă 9 găje
Afară scotele-oii
Să lor da-le-oii.³⁾

(Ricu.)

Când afumă prin casă, pun pe o lespe de pleu său într-un hârb jardin lemn de stejar, apoi preserând peste el tămăie, lăsată din cădelniță în Joia-mare, și trei fire de busuioc, tăiat la grindă, ca să-l vadă popa, când umbă cu crucea — afumă prin totă unghetele casei, dicând:

Cruce 'n casă,
Cruce 'n masă,
Cruce 'n grindă,
Cruce 'n tindă,
Cruce 'n cămară,
Cruce pe afară,
Cruce 'n totă unghiurile,
Cruce 'n totă locurile,
Primedjdia să fugă
Să boile grele
Să vorbele rele
Să vînturile rele
Să păcatele grele
Să să rămână
Binele
Cu neamurile,
Cu iubirea
Cu vesela
Cu bogăția
Să cel noroc
Să rămână aici pe loc.⁴⁾

(Fecheteu.)

Theodor A. Bogdan,
inv. în Bistriță.

²⁾ Fata când merge la părău, ia racanelu în sin, apoi mai ia și 9 fire de busuioc, pe care le aruncă în nouă rânduri în apă, descăntând. — ³⁾ Descăntecul îl dice de 9 ori, împlântând că un găje.

⁴⁾ Când dice descănteca, afumă totă locurile.

MULTE ȘI DE TOTÉ.

Norocul săracului.

Vestitul sultan Harun al Raschid avea frumosul obicei de a cerceta îmbrăcat în haine simple casele omenilor din popor ca astfel să asculte jalbele celor lipsiți și săraci și să aline miseria și năcasurile celor suferindți.

In una din dile se lăsa în vorbă cu un bătrân căler, care părea foarte măhnit și istovit de greul vieții.

— „Pentru ce nu te adresezi lui Harun al Raschid?“ îl întrebă pretinos sultanul. „El e bun și drept, dorința lui cea mai fierbinte este, ca în ăla tuturor supușilor săi să fiearbă cel puțin odată pe săptămână câte o găină“.

— „Mie nu-mi poate ajuta sultanul!“ răspunse călerul.

— „Sultanul e mare și puternic. Încercă numai odată!“

— „Sultanul nu mă va ține vrednic nicăi măcar de un cuvânt!“ disse înfricat călerul.

— „Atunci îți voi ajuta eu. Eu care sunt asemenea tiei: un om de totă dilele. Spune-mi, care-ți este cea mai fierbinte dorință?“

— „Dilerul se scărpină după ureche. Nu scia să credă străinului, său ba? În urmă disse cam turburat:

— „Să eu aș dori, ca și în ăla mea băremi odată să fiearbă o găină“.

— „Nu ceri mai mult?“

— „Asta nu-i așa de ușor, precum crezi — disse cam zăpăcit călerul. „Înainte de totă n-am ăla“.

Harun al Raschid îi dădu o ăla. Când călerul se văză în mâna cu ăla, observă modest:

— „Acum însă n-am găină.“ Sultanul îi dădu și o găină. Dilerul se scărpină din nou după ureche și disse sficioz:

— „Acum n-am soție, care mi-ar putea fierbe găină“.

Sultanul îi dădu și o femeie. Cu înimă plină de mulțumire călerul luă în primire femeia, găină și ăla.

A treia și Sultanul întâlni din nou pe căler.

— „Ți-a tinenit găină?“ întrebă curios sultanul.

— „Dilerul dădu din cap, că nu, și răspunse cu amărciune. „Sciam dór bine, că nimeni nu-mi poate ajuta! Deabia sosisem acasă, a venit executorul și mi-a luat ăla. Apoi a venit un vultur și mi-a răpit găină.“

— „Sărmane!“ disse induioșat sultanul. „Dér soția ăto rămas?“

— „O nu!“ răspunse călerul vesel. „Preamărit să fie numele lui Allah, a venit dracul și a luat-o“. *

Zăpada ca mijloc de apărare.

Acum când răsboiul din Extremul Orient preocupa pe totă lumea, dăr mai ales pe militari și de orece acolo domnește un frig îngrozitor, este bine a vedea, că sunt greutățile și condițiile unui răsboiu în timp de érnă.

Mai întâi trebuie să se scie, că zăpada nu este pentru soldat o piedecă prea mare.

Militarii se ocupă acum de a căuta cum zăpada ar putea fi întrebuită că un mijloc de apărare.

S'a pus întrebarea, decă parapetele de zăpadă de o grosime mai mult său mai puțin mare, nu ar constitui un adăpost suficient, deși momentan, contra focurilor de la infanterie său de artilerie.

S'a făcut prin urmare experiențe mai ales în Italia în garnizoanele de munte și ele par favorabile.

In garnisona din provincia Aosta se execută la 300 metri un tir contra unui parapet de zăpadă lung de 10 metri, înalt de 1 metru 30 și gros de un metru.

Parapetul făcut de 115 glonțe. Trei glonțe numai au străbătut zăpada și loviră figurile de lemn aşezate în dosul acestui parapet.

Într-o experiență de tir făcută la Barădonniche, la distanță de 800 metri, contra unui parapet de zăpadă înalt de 2 metri, gros de un metru 65 la basă și de 0-60 la vîrf, se trase 410 lovitură. Din acestea 102 glonțe atinsere parapetul și numai 7 îl străbătură.

Experiențele se facă și cu artilleria. Ele au fost facute cu ajutorul unui tun.

In urma acestor experiențe s'a constatat în Franță, că contra glonțului de tun trebuie la distanță de 1000 metri o grosime de 8 metri zăpadă.

Pentru tunurile de munte la 1000 metri trebuie un parapet de 5 m. 50.

Răsboiul actual va da ocazie, ca aceste experiențe facute în mic să potă fi generalizate. De sigur că Rușii nu ignoră experiențele facute în Italia și de sigur se folosesc de ele.

Dragostea baronului.

A fost odată un baron, care era amoroșat foc într-o frumoasă dansatoare de ballet. Înțreaga lui gândire și simțire era cuprinsă de acăstă domnișoră. Totdeuna însă se îndoia de că și ea îl iubesc cu același foc.

Baronul era cam marginit de fire și nu culeza să întrebe asupra îndoilei sale. De aceea însărcină pe vreo doi prietini, ca să urmărescă pe frumoasa balerină și să aple adevărul.

Această se pusează pe lucru și raportată baronului, că de fapt dansatoarea îl iubesc. Scirea acăstă însă nu-l mulțumi și merge la o cărturărescă, ca să-i dea din cărtă. Să aiți primii asigurarea, că frumoasa dansatoare îl iubesc. Chiar și din palma mănei sale îi cete cărturărescă dragostea dăsorei făță de el.

Baronul, ce-i drept, începând acum să se încrădă, dăr parcă totușii nu-i venea să credă. Aușide el odată, că acela, care n'are noroc în cărtă, are noroc în dragoste. Se încercă decă la masa de joc. Un prieten bun căștigă de la el numai în o singură seră 100,000 florini.

— „Dragostea îmi surde!“ își disse baronul plin de bucurie, și mai perduse încă o sută de mii la cursele de cai.

— „Acum sunt pe deplin convins, că frumoasa mea dansatoare mă iubesc aevă“. Se gândi el și povestii totă cele intemplete drăguței sale.

— „Ce nesocotință!“ disse dansatoarea. „De la mine ai fi putut afa cele dorite pentru banii mai puțini...“

Domnii abonați, cări cu 1 Aprilie v. nu și-au reînnoit încă abonamentul, să binevoiescă a-l reînnoi neamănat, ca să nu li se întrețupă regulată spedare a ăiarului.

De așa începând nu vom mai speda făța celor ce nu și-au reînnoit abonamentul.

Administrația
„Gazetei Transilvaniei“.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil Traian H. Pop.

II—1904.

Concurs.

Reuniunea femeilor române din Sibiu publică concurs pentru conferință, unui stipendiu de cor. 800 și altui de cor. 1000. Primul stipendiu se oferă pentru cercetarea cursului de economie casnică, susținut de „Reuniunea evangelică din Sibiu“, al doilea pentru cercetarea școlei industriale din Késmárk.

Reflectantele să-și înainteze cererile până la 31 Maiu n. a. c. cu următoarele documente: a) atestat de botez; b) atestatele școlare, inclusiv despre cercetarea vrăunii curs special; c) certificat despre aplicația de până acum.

Se cere cunoșterea limbei române, maghiare și germane.

Condițiile detaliate se pot ști dela biroul reuniunii.

Sibiu, în 6 Aprilie 1904.

Biroul „Reuniunei femeilor române din Sibiu“:

M. Cosma, Dr. Beu,
președ. secretar.

2-2

ARÈNDARE.

Duminică în II(24) Aprilie a. c. se vor da în arêndă prin licitație publică, care să va ține la orele 10 a. m. în sala de ședințe a comitetului parochial, dela Biserică Sf. Nicolae din Schei: **trei locuri din Poiana Brașovului.**

Informații mai deaproape dă epitropul Andrei Lupan.

Brașov, 5 Aprilie 1904.

3-3.1325. Comitetul parochial.

Nr. 44—1904.

PUBLICAȚIUNE.

Subsemnata Eforie școlară va ține **Sâmbătă în 10(23) Aprilie a. c.** la 9 ore a. m. în cancelaria sa licitație verbală pentru arênda următorelor locuri:

1) Loc de fânațe în Poiana, „Valea ursului“ în estensiune de 4½ jugăre.

2) Stupina „Christurianu“ de pe hotarul Brașovului, lângă Bârsă, altătură de stupina bisericei Sf. Nicolae.

3) 13 jug. 48 st. □ pămînt de arătură comasat, ce se află imediat înaintea Stupinei „Christurianu“.

Condițiile de licitație se pot vedea în Cancelaria Eforiei școlare.

Brașov, în 5(18) Aprilie 1904

Eforia școlelor centrale rom. ort. răsăritene Brașov.

Dr. V. Saftu, Romulus Dogar,
președinte. 3-3.1327. secr. prov.

PUBLICAȚIUNE.

Epitropia bisericei române gr.-orientale din Zărnești, prin acăstă aduce la cunoștință publicului, că **tîrgul de țară** în comuna Zărnești, în anul 1904, că și pe viitor se va ține în fiecare an în 5 Maiu și 20 Septembrie.

Zărnești, în 10 Aprilie 1904.

Epitropia bisericei române gr.-or.

1-2.1382.

UN COMIS și un învățăcel, afiș momentana angajare în prăvilia mea de modă-manufactură în Făgăraș.

ADRIAN FURCA,
comerçant.

SALONUL CEL MARE din etaj și căteva odăi în parter dela Casa Reuniunei de patinat sunt de închiriat pentru luniile de vară, și

